

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет журналістики

Кафедра журналістики та нових медіа

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ПОДКАСТИ ЯК СУЧАСНИЙ ФОРМАТ ЖУРНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ

Здобувачки першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
групи ЖУР622140д
галузі знань 06 Журналістика
спеціальності 061 Журналістика
освітньої програми 061.00.01
Журналістика
Ряботинська Катерина Володимирівна

Використання чужих ідей,
результатів і текстів
мають посилання на відповідне
джерело

(підпис студента) (ініціали, прізвище)

Допускаю до захисту перед ЕК

І.В. Погребняк,

завідувач кафедри журналістики та нових
медіа

Науковий керівник:
Куцай Т.І.

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Київ – 2025 рік

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
1.1. Обґрунтування актуальності проєкту	3
1.2. Мета і завдання роботи	5
1.3. Перелік методів здійснення творчого пошуку	6
II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ПРОЕКТУ «ІСТОРІЯ НА БЕРЕГАХ» ...	9
2.1. Теоретико-методологічні засади	9
2.2. Структура і рубрикація медіапроєкту	30
2.3. Контент та засоби виразності	43
2.4. Технічні й програмні засоби	51
2.5. Сфера застосування та результати апробації	53
III. ВИСНОВКИ	62
IV. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	66
V. ДОКУМЕНТАЦІЯ	72
VI. АНОТАЦІЯ	86

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Обґрунтування актуальності проєкту

У сучасних умовах трансформації медіапростору подкасти стали важливим сегментом журналістської діяльності, здатним ефективно відповідати на нові інформаційні, освітні й культурні потреби суспільства. Їхня актуальність в Україні зумовлена як загальними тенденціями розвитку цифрової журналістики, так і конкретними соціально-політичними викликами, серед яких – війна, зниження рівня життя населення, криза на ринку праці, екологічні проблеми та ін.

Аудіоформат подкасту “Історія на берегах” виник як відповідь на запит суспільства на глибший, емоційно маркований контент про локальні теми, які раніше не отримували належної уваги в мас-медіа. У центрі проєкту – малі річки України як екосистеми, простори пам’яті та елементи культурного коду. Таким чином, тематика подкасту перегукується з Цілями сталого розвитку ООН (зокрема ЦСР №6 – Чиста вода та належні санітарні умови; №11 – Сталі міста та громади; №13 – Боротьба зі зміною клімату) [26] та Стратегією інформаційної політики України, спрямованої на розвиток національного культурного продукту [22].

На рівні законодавства, реалізація подкасту відповідає положенням Конституції України (ст. 34 – право на свободу думки і слова) [15], Закону України “Про медіа” (2023) [12], Закону “Про інформацію” [11] та Закону “Про державну підтримку ЗМІ та соціальний захист журналістів” [10]. А також галузевих законів з тематики авторського подкаст-проєкту “Історія на берегах”, зокрема “Водного кодексу України” [3]. У своїй роботі автор спирається на журналістські стандарти (точність, достовірність, баланс думок) та норми Кодексу етики українського журналіста [14].

З технічного боку, формат подкасту дозволяє застосовувати сучасні цифрові рішення: багатотрековий монтаж, використання природних звуків, інтеграцію з платформами Spotify, YouTube, Apple Podcasts та ін. Це створює мультимедійний медіапродукт, доступний широкій аудиторії – від підлітків до людей поважного віку. За даними О. Тишук-Вольської, очільниці “Tyshchuk Digital HUB”, яка займається розвитком брендів у ютубі, “2024 рік – це точно рік подкастів. Цей сегмент продовжує рости, і буде розвиватися надалі. Вони, звичайно, не збирають мільйонних переглядів, але це той формат, довкола якого збираються аудиторії, дуже сильно сегментовані за інтересами. Якщо колись були популярними токшоу, то зараз це – подкасти, де глядачі співвідносять, порівнюють свій світогляд із думками інших. Є IT-подкасти, є бізнесові подкасти, політологічні, економічні, історичні, це своєрідні гуртки однодумців” [21].

Коротка анотація проєкту. “Історія на берегах” – це документально-журналістський подкаст про малі річки України як носії історії, пам’яті, екології та локальної ідентичності. Один сезон охоплює річки різних регіонів. Структура кожного епізоду: екологічна рубрика (3 хв), розповідь у форматі історичного сторітелінгу із голосами місцевих мешканців (7 хв), музичне завершення – народна пісня у виконанні сучасних колективів із вільними авторськими правами (3–5 хв). З метою дотримання законодавства про авторське право, мали змогу використовувати виключно українські народні композиції, які, між тим, дають змогу відчувати український колорит та самобутність національної традиції.

Методика роботи автора. Підготовка кожного епізоду подкасту передбачає журналістське дослідження, аналіз архівних джерел, експертні інтерв’ю з фахівцями в окремих галузях, представниками громади. Запис голосів проводився в експедиційних умовах, тому якість звуку може свідчити про роботу журналіста на місцях. Автор самостійно здійснює сценарну побудову, звукове оформлення, дикторський запис та монтаж. Створено камерну аудіодраматургію з елементами художньої оповіді, що ґрунтується на достовірних фактах.

Інноваційність і новизна. Подкаст є інноваційним завдяки поєднанню локальної теми з національним наративом сталого розвитку. Його унікальність – у міждисциплінарності: історія, екологія, культура, пам’ять. Новизна полягає також у використанні фольклору як аудіосупроводу та синтезі журналістики з аудіодокументалістикою. Формат подкасту дозволяє побачити національну карту водних ресурсів не лише з точки зору географії розміщення, але як карту відновлення природи та переосмисленням суспільством своєї історії, культури, минулого та майбутнього гармонійного співжиття з природою.

Доцільність жанру і формату. Подкаст як формат є оптимальним для глибокої, вдумливої журналістики без візуального навантаження. Він забезпечує актуалізацію образного мислення та камерну обстановку для усвідомленого сприйняття інформації. Саме в жанрі документального аудіо ця тема звучить найточніше – через живі голоси, природні звуки, інтонації. Це відповідає запитам сучасної аудиторії на якісний контент.

1.2. Мета, завдання, концепція, об’єкт і предмет роботи

Мета роботи – створити журналістський аудіопроєкт у форматі документального подкасту, що актуалізує проблему збереження малих річок України через засоби наративної журналістики та сучасні формати цифрового мовлення.

Поставлена мета обумовила наступні завдання роботи:

- проаналізувати теоретичні засади розвитку подкастингу як напряму сучасної журналістики в Україні та світі, зокрема його специфіку як аудіоформату, жанрове розмаїття та технологічну базу;
- сформулювати концепцію журналістського подкасту про малі річки України під назвою “Історія на берегах”, визначивши його місію, жанрові й форматні особливості, цільову аудиторію та засоби подачі інформації;

– розробити сценарії та створити прем'єрні випуски авторського подкасту “Історія на берегах” як результату документального дослідження, що поєднує осмислення історичної пам'яті, екологічного контексту та соціального досвіду, із використанням художнього звукового оформлення та адаптацією до особливостей цифрового медіаспоживання цільової аудиторії.

Концепція та місія проєкту базується на інтеграції журналістського дослідження, аудіодокументалістики, елементів сторітелінгу й фольклору. Кожен епізод присвячено окремій малій річці України – як елементу екологічної, історичної та культурної пам'яті. Аудіоформат дозволяє створити ефект присутності, залучаючи слухача до переосмислення ролі природи в житті кожної людини, залучення до збереження не лише екологічної екосистеми, але й історичної пам'яті та традиції українців до збереження свого власного надбання.

Місія подкасту – привернути увагу до локальних, але важливих водних артерій України як до об'єктів не лише екологічної турботи, а й культурної самоідентифікації. Водночас – продемонструвати, як журналіст може працювати вузькими темами, використовуючи великі можливості сучасного аудіоформату.

Об'єкт дослідження – екологічна, історична та культурна тематика в журналістському подкастингу.

Предмет дослідження – авторський документальний подкаст “Історія на берегах” як форма реалізації журналістського підходу до висвітлення локальної екологічної проблематики через інноваційний аудіоформат.

1.3. Перелік методів здійснення творчого пошуку

У процесі створення подкасту “Історія на берегах” використано комплекс методів професійної журналістської та творчої роботи, орієнтованої на глибоке вивчення локальних екологічних, історичних та культурних

контекстів. Попри відсутність на місці, автор забезпечив документальність і достовірність епізодів завдяки системній роботі з джерелами та комунікацією з місцевими мешканцями. Зокрема було використано метод аналізу архівних, історичних та культурологічних джерел, зокрема під час моніторингу літератури, етнографічних збірок, історичних мап, краєзнавчих досліджень, архівних матеріалів та наукових публікацій. Це дало змогу відтворити історичну глибину річок, простежити зміни в екосистемі та соціокультурній ролі водойм у житті громад. Використання методу контент аналізу локальних медіа дозволило зафіксувати сучасний стан річок, відображення проблем у місцевому інформаційному полі та форми громадянської участі в їх збереженні. Інструментар методу творчої інтерпретації документальних даних обумовив адаптацію матеріалу до формату подкасту з використанням прийомів наративної журналістики: структурування розповіді, створення драматургічної побудови епізодів, підбір емоційних акцентів, тобто документальний зміст поєднався з виразними аудіовізуальними образами. У процесі створення подкасту було застосовано низку наукових методів, які дозволили комплексно дослідити тему, забезпечити достовірність контенту й відповідність актуальним вимогам до професійної журналістської діяльності. Серед них метод порівняльного аналізу українських і закордонних документальних подкастів (наприклад, “Radio Diaries [53], “Ukraine World. Podcasts” [60], подкаст “Завези мене” (Ukrainer) [9], “Подкаст. Напам’ять” (Український інститут національної пам’яті) [20] та ін.

Аналізувалися структура випусків, тривалість, формат подачі інформації, способи звукового оформлення та взаємодії з аудиторією. Це допомогло виявити характерні риси жанру та визначити конкурентоспроможну концепцію власного подкасту.

При систематизації різновидів подкастів за форматом (інтерв’ю, сторітелінг, аналітичний, документальний), за тематикою (екологічний, культурологічний, історичний) та за моделлю взаємодії з аудиторією (лінійна, інтерактивна) використано метод типологізації. Це дозволило чітко класифікувати «Історію на берегах» як документально-наративний подкаст із

просвітницьким та емоційним спрямуванням. У дослідженні вивчалися положення Конституції України, Законів України “Про медіа” (2023) [12], Закону “Про інформацію” [11] та Закону “Про державну підтримку ЗМІ та соціальний захист журналістів” [10], а також Кодексу етики українського журналіста. Використання методу аналізу нормативно-правових документів забезпечило юридичну обґрунтованість роботи, дотримання етичних стандартів у представленні персональних історій, архівних матеріалів і фольклорних джерел.

У роботі над подкастом “Історія на берегах” реалізовано зразок повноцінного авторського журналістського проєкту. Зокрема проаналізовано вибір тематики, сценарну логіку, роботу зі звуком, аудиторну динаміку, зворотний зв’язок. Такий підхід допоміг об’єктивно оцінити ефективність формату й визначити його потенціал для сталого розвитку. Під час розробки кожного епізоду враховувався ширший історико-культурний і соціальний контекст річки: періодика подій (наприклад, війна 2022 року – для річки Ірпінь), міграційні процеси, етнічний склад регіону, стан екосистеми. Використання методу контекстного аналізу надало проєкту глибини й зв’язку з реаліями сучасності. Метод герменевтичного аналізу застосовувався для інтерпретації фольклорних мотивів, переказів і народних пісень, що звучать у фіналі кожного епізоду. Це дозволило не лише передати емоційну складову, а й поглибити розуміння символічного значення річки для місцевої громади як частини колективної пам’яті. Науковий метод інтермедіального аналізу, застосований для дослідження взаємодії між аудіоелементами в межах подкасту: голос ведучої, інтерв’ю з очевидцями, природні шуми, музичні фрагменти забезпечив гармонійне поєднання журналістського тексту й художньо-естетичного звучання, підвищуючи емоційний вплив.

Використання комплексного методологічного апарату в синергії теоретичних та емпіричних загальнонаукових методів обумовили поетапну реалізацію дослідження та отримання науково достовірного результату та обґрунтованих висновків дослідження.

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ПРОЕКТУ “ІСТОРІЯ НА БЕРЕГАХ”

2.1. Теоретико-методологічні засади

Теоретико-методологічне підґрунтя реалізації авторського подкасту “Історія на берегах” базується на сукупності сучасних наукових концепцій, емпіричних даних, журналістських практик, а також аналізі інформаційного ринку аудіоконтенту. Такий підхід дозволяє визначити ефективні технології створення й просування медіапродукту у відповідності до запитів цільової аудиторії, тенденцій розвитку медіасфери та норм професійної журналістики.

На сучасному етапі розвиток подкастингу в Україні розглядається як частина ширшого процесу цифрової трансформації журналістики. Українська дослідниця, доцентка кафедри журналістики та філології Сумського державного університету І. Гаврилюк у своїй статті присвяченій подкастам в системі українських інтернет-медіа підкреслює зростаючу роль подкастингу як сучасного формату журналістики, що сприяє залученню нових сегментів слухачів та розширенню інформаційного простору. Подкасти в українських інтернет-медіа, за її спостереженнями виконують кілька ключових функцій: інформаційну (через надання актуальних новин та аналітики у зручному аудіоформаті), освітню (у форматі поширення знань та експертних думок з різних галузей), розважальну (завдяки створенню контенту, спрямованого на відпочинок та розваги аудиторії). Авторка акцентує увагу на тому, що успішна реалізація подкастів вимагає від медіа розуміння специфіки аудиторії, її уподобань та звичок споживання контенту. Важливим аспектом є також якість звуку, професіоналізм ведучих та регулярність випусків [5, с. 71–79]. У контексті дослідження підкреслюється, що подкасти стають невід’ємною частиною медіапростору, сприяючи диверсифікації контенту та задоволенню потреб сучасного споживача інформації. Вони дозволяють медіа розширити свою присутність на різних платформах та залучити нові аудиторії.

Можливості подкастингу як освітнього інструменту в популяризації історії досліджує докторка наук із соціальних комунікацій, професорка Державного податкового університету Т. Гиріна [6, с. 9–15]. Особливу увагу нею приділено ефективності аудіоформату в передачі історичних наративів широкій аудиторії – насамперед молоді, яка активно користується мобільними платформами. Дослідниця аргументовано переконує, що подкасти можуть слугувати доповненням до традиційного шкільного та університетського викладання історії, формуючи живий інтерес до минулого через особисті історії, архівні свідчення, коментарі експертів. Вона наголошує на ролі подкастів у формуванні національної ідентичності, адже вони здатні інтерпретувати складні історичні події у доступній, емоційно залученій формі [6, с. 9–15]. Авторка системно протягом багатьох років проводить дослідження в галузі, серед іншого цінними для нашого дослідження є осмислення мобільного радіомовлення як передумови конструювання персонального журналістського медіа-хабу, де аналізується феномен мобільного радіомовлення як ключового чинника у формуванні автономного, персоніфікованого журналістського простору. Т. Гиріна розглядає подкастинг як частину ширшого процесу мобілізації медіа – перетворення традиційного мовлення на зручний, мобільний і інтерактивний формат, адаптований до сучасних звичок аудиторії та підкреслює, що мобільне радіо – на відміну від класичного – надає журналістові можливість бути незалежним не лише у виборі тем, а й у технічній реалізації: запис, монтаж і публікація можуть здійснюватися з одного смартфона. Така автономність визначає подкасти як інструмент персональної медіа-платформи. Особливу увагу вона приділяє питанням якості та відповідальності, адже незважаючи на технічну доступність, журналіст має дотримуватися професійних стандартів достовірності, перевірки фактів і етичного ставлення до аудиторії [48, С. 39–46.]. Пропоноване дослідження є вагомим теоретико-практичним джерелом, в якому констатовано, що подкастинг – це не лише новий формат, а й нова модель взаємодії журналіста з аудиторією, заснована на мобільності, гнучкості та індивідуальності. Ідея персонального медіа-хабу напряду перегукується з

реалізованим авторським проектом “Історія на берегах”, у якому ведуча виступає не лише як журналістка, а як сценаристка, звукорежисерка і комунікаторка одночасно.

Подкастинг як один із перспективних засобів трансформації традиційного освітнього простору розглядає викладачка кафедри романо-германської філології Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова І. Страшко у статті “Освітній потенціал подкастингу: філософсько-педагогічний аспект” [28, с. 268–273]. Авторка підкреслює, що поширення цифрових технологій сприяє зміні парадигми навчання – від лінійного викладу матеріалу до гнучких, інтерактивних, персоналізованих форм. Подкасти, на її думку, дають змогу учасникам освітнього процесу вивільнити темп, ритм і глибину засвоєння інформації, що особливо важливо в контексті індивідуалізації навчання. У філософсько-педагогічному ключі подкастинг подається як форма “живого знання”, що передається не лише через зміст, а й через інтонацію, ритм, емоційність мовлення. Це робить освітній процес більш людським і менш формалізованим. Особливу увагу приділено ролі подкастингу в розвитку неформальної освіти, *lifelong learning* та дистанційних форматів. Цінним для нашого дослідження є запропоноване авторкою усвідомлення того, що подкасти формують комунікативну компетентність слухачів, сприяють критичному осмисленню матеріалу та заохочують до самостійного пошуку додаткової інформації [28, с.268–273].

У дослідженні кандидатки економічних наук, доцентки кафедри маркетингу та логістики Національного університету “Львівська політехніка” І. Білик та студента кафедри маркетингу та логістики Національного університету “Львівська політехніка” В. Колісник присвяченому сучасним стратегіям просування бізнесу через аудіоформат проаналізовано актуальні тенденції у сфері подкастингу, зокрема використання його як ефективного інструменту маркетингу. Авторами проведено аналіз сучасного стану та перспектив розвитку подкаст-маркетингу, визначаючи його основні тенденції, а також розглянуто переваги та виклики цього інструменту для бізнесу. Встановлено, що подкасти, завдяки своїй здатності точно охоплювати цільову

аудиторію, стають ключовою частиною стратегії контент-маркетингу і центральне місце в цьому контексті посідають брендовані подкасти як ефективний засіб просування продуктів, послуг та ідей компаній. І. Білик та В. Колісник наводять приклади найпопулярніших брендованих подкастів та осмислюють причини їхнього успіху через розгляд стратегій просування подкастів, розміщення в популярних каталогах, отримання позитивних відгуків та оцінок, активне використання соціальних мереж, співпрацю з інфлюенсерами, запрошення гостей, підкреслюють важливість розробки лендінгу для підвищення зручності користувачів та ефективного просування подкасту [2, с. 190–201]. Результати дослідження вказують на швидке зростання популярності подкастів та їхню зростаючу важливість у сфері маркетингу.

Подкасти як ефективний інструмент у формуванні емоційної привабливості брендів досліджують магістр кафедри видавничої справи та редагування Навчально-наукового видавничо-поліграфічного інституту, КПП ім. Ігоря Сікорського А. Шпотя та кандидатка історичних наук, доцентка кафедри видавничої справи та редагування Навчально-наукового видавничо-поліграфічного інституту, Київського політехнічного інституту ім. І. Сікорського О. Балюн. У розрізі використання подкастів як сучасного інструменту цифрового маркетингу для підвищення емоційної привабливості брендів автори надають визначення подкасту, аналізують походження терміну та розглядають основні типи подкастів. Особлива увага приділяється популярним платформам для розміщення подкастів та їхнім можливостям для брендів. До переваг використання подкастів у маркетингових стратегіях, відослідники відносять підвищення впізнаваності бренду, формування лояльної аудиторії, оптимізацію пошукової видимості, створення довірливих відносин між компанією та клієнтами та можливість монетизації [35, с. 33–43]. Дослідження акцентує увагу на зростаючій популярності подкастингу та його значущості в сучасному контент-маркетингу, відкриваючи нові перспективи для компаній у взаємодії зі споживачами [35, с. 33–43].

У дослідженні кандидатки наук із соціальних комунікацій, доцентки кафедри журналістики, реклами та PR-технологій Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Н. Ковтун в науково-виробничому журналі “Держава та регіони Серія: Соціальні комунікації” присвяченому тематично-жанровим пріоритетам літературних подкастів у медіапросторі цінною з огляду до нашого дослідження є досліджувана специфіка подкастів на літературну тематику, їхнє функціонування на українських медіаресурсах, а також визначена тематика та найпоширеніші жанрові форми представлення подкастів. Результати дослідження показали, що книжкова культура нового тисячоліття органічно вплетена в інформаційний простір та потребує медійної підтримки, при цьому помітною є тенденція до популяризації сучасної літератури в аудіоформаті. Завдяки можливості сприймати художні твори на слух до літератури долучаються ті, хто раніше практично не читав художніх творів. Діапазон акустичних можливостей знайомства з літературою охоплює не лише аудіокниги, а й подкасти, які, на відміну від традиційного радіо, можна слухати у зручний для користувача час. Важливим аспектом дослідження є визначення основних мобільних застосунків для прослуховування подкастів на мобільних пристроях з різними операційними системами, таких як Apple Podcasts, Pocket Casts, CastBox, Podcast Addict, Podcast Republic, Google Podcasts, DoggCatcher, Stitcher, FM Player, Podkicker, Podbean тощо. Ці платформи забезпечують зручний доступ до літературних подкастів та сприяють їх популяризації серед широкої аудиторії [13, с. 71–79]. Дослідження демонструє глибокий аналіз специфіки літературних подкастів, що є важливим сегментом українського подкастингу та допомагає зрозуміти, як подкасти сприяють популяризації літератури та культури, а також які жанрові та тематичні пріоритети характерні для українських літературних подкастів. Це, у свою чергу, є корисним для розробки власного подкасту та розширення аудиторії через використання ефективних жанрових та мультиплатформених підходів.

У статті старшої викладачки Львівського національного медичного університету імені Д. Галицького Г. Царик “Подкаст як жанр сучасного

медійного дискурсу” опублікованої в журналі “Південний архів: філологічні науки” досліджено природу подкасту як жанрово-комунікативного явища, що сформувалося на перетині традиційного радіо, цифрової журналістики та нових форм аудіокомунікації. Авторка запропонувала міждисциплінарний підхід до аналізу подкасту як феномену сучасного медійного дискурсу, що має лінгвістичну, семіотичну, соціальну та культурну природу. Особливу увагу приділено трьом семіотичним вимірам подкасту: кодовому (форма подання), інформаційному (зміст) та культурному (аудиторія і контекст сприйняття). Подкаст розглядається як цілісна комунікативна подія, де аудіоформа виступає не лише технічним, а й змістовим інструментом. Авторка виокремлює подкаст як окремий жанр, що відрізняється від репортажу чи інтерв’ю саме завдяки свободі риторичної структури, довшому хронометражу та діалогічності [33]. Ці положення відгукуються в темі реалізованого дослідження, оскільки дозволяють розглянути подкаст не лише як технічну інновацію, а як жанрову систему з власною структурою, логікою і способами впливу. Таке теоретичне підґрунтя є базовим, адже пояснює, чому формат наративного подкасту із сильним емоційним і культурологічним навантаженням є ефективним інструментом журналістського висловлювання в умовах цифрової доби.

Міжнародний контекст реалізованих до досліджень за темою дипломних робіт осмислено у комплексі наукових праць останніх років. Серед них американського медіаконсультанта Е. Ньюзума автора книги “Гучніше! Як створювати подкасти”, на сторінках якої представлено докладний покроковий посібник зі створення подкастів, побудований на практичному досвіді автора – співзасновника й продюсера кількох успішних аудіопроєктів, зокрема для NPR та Audible. Книга є цінним джерелом як для початківців, так і для досвідчених журналістів, які прагнуть опанувати подкастинг як медіаінструмент. Е. Ньюзум послідовно розкриває ключові етапи створення подкасту: від концепції та пошуку унікального голосу до сценарної побудови, звукового дизайну, технічного оснащення, просування та монетизації та наголошує на важливості власної інтонації, емоційної

достовірності та побудови довіри до ведучого, що збігається з цінностями сучасної журналістики [19].

Особливу увагу приділено наративній побудові епізоду, де автор пропонує думати про подкаст як про розповідь, у якій ключовими є структура, ритм і динаміка звучання. Ці поради безпосередньо застосовані в розробленому проєкті “Історія на берегах” [19] як методичний орієнтир для побудови сценарію, виробництва та просування подкасту, а також слугували мостом між теорією й практикою сучасної журналістики, підтверджуючи професійність і перспективність формату.

Дослідниця Приватного університету в Альфара-дель-Патріарка (Іспанія) Е.Г. де Торрес, співробітниця Приватного університету в Мадриді (Іспанія) Х.М. Легорбуру Ортелано представник Університетської фундації Спн Пабло СЕУ (Іспанія), Д. Парра-Валькарсе, К. Едо із Мадридського університету Комплутенсе (Іспанія) досліджують, як інтимність у подкастингу впливає на взаємодію між журналістами та їхньою аудиторією. Інтимність у подкастах, на їхню думку, визначається як створення тісного емоційного зв'язку між журналістом та слухачем, що досягається завдяки особливостям аудіоформату та зростанню використання навушників для прослуховування. Це дозволяє журналістам не лише інформувати, але й ділитися емоціями та особистими переживаннями зі своєю аудиторією [43].

Дослідження базується на 14 напівструктурованих інтерв'ю з іспанськими журналістами, які створюють щоденні новинні подкасти та документальні аудіопрограми. Метою було з'ясувати, як інтимність формується та сприймається в цих типах продукції. Одним із ключових висновків є те, що інтимність у подкастингу сприяє більш особистісному зв'язку між журналістом і слухачем, що може підвищити довіру до медіа. Однак це також може розмити межі між фактами та особистими думками, що ставить під загрозу об'єктивність журналістики. Журналісти відзначають, що використання першої особи, емоційний сторітелінг та особисті історії можуть зробити контент привабливішим, але водночас викликають етичні питання щодо відокремлення фактів від особистих інтерпретацій [43]. Дослідження

також підкреслює, що, хоча інтимність може збільшити залученість аудиторії, вона вимагає від журналістів обережності у виборі контенту та способі його подачі. Наприклад, використання музики, тону голосу та особистих анекдотів може посилити відчуття близькості, але водночас потребує усвідомлення потенційного впливу на сприйняття інформації слухачами [43]. У підсумку, автори наголошують на необхідності балансування між створенням інтимності та збереженням журналістських стандартів об'єктивності та достовірності. Вони рекомендують журналістам бути прозорими щодо своїх методів роботи та чітко відокремлювати факти від особистих думок, щоб підтримувати довіру аудиторії та уникати етичних пасток, пов'язаних із надмірною інтимністю в подкастингу.

Індійські дослідники С. Рамакрті, А. Мамувала, осмислюючи журналістику подкастів, аналізують розвиток та вплив подкастів на сучасну журналістику, підкреслюючи їхню роль у трансформації медіаландшафту та споживанні інформації аудиторією. Подкасти, як новий формат медіа, на їхню думку, поєднують гнучкість доступу та різноманітність контенту, що робить їх привабливими для широкої аудиторії. Автори зазначають, що подкасти надають журналістам платформу для глибокого дослідження тем, які можуть бути обмежені у традиційних медіа через часові або просторові рамки. Це дозволяє створювати детальніші аналітичні матеріали, що сприяє підвищенню якості журналістики. Крім того, подкасти сприяють розвитку жанру коенованої журналістики, надаючи можливість журналістам висловлювати особисті думки та аналізувати події в неформальній обстановці. Дослідження також підкреслює, що подкасти сприяють демократизації медіапростору, оскільки для їх створення не потрібні значні фінансові ресурси чи складна технічна інфраструктура. Це відкриває можливості для незалежних журналістів та малих медіаорганізацій конкурувати з великими медіакомпаніями, пропонуючи унікальний та нішевий контент [54, с. 35–363]. При цьому автори звертають увагу на виклики, пов'язані з подкастингом у журналістиці. Зокрема, питання достовірності та перевірки фактів стають особливо актуальними, оскільки відсутність редакційного контролю може

призвести до поширення недостовірної інформації. Крім того, питання монетизації подкастів залишається відкритим, оскільки багато творців стикаються з труднощами у фінансуванні своєї діяльності [54, с. 350–363].

Директорка відділу стратегічних досліджень в Університеті Тасманії (Австралія) М. Ліндгрєн досліджуючи інтимність та емоції в журналістиці подкастів на прикладі одинадцяти австралійських та британських проєктів, які були номіновані або отримали нагороди на Австралійських та Британських подкаст-преміях 2019 року осмислює наративні техніки, що сприяють створенню інтимності між журналістом та слухачем, а також розуміння впливу аудіоформату на журналістський сторітелінг. Авторка зазначає, що подкасти відходять від традиційних журналістських стандартів об'єктивності та безособовості, натомість використовують емоційний сторітелінг від першої особи. Це сприяє формуванню особистісного зв'язку між журналістом і слухачем, підвищуючи довіру та залученість аудиторії. При цьому саморефлексія та прозорість процесу підготовки матеріалу стають невід'ємними складовими подкастингу. Дослідження також вказує на те, що використання звукових ефектів, музики та особливостей голосу ведучого може посилювати відчуття інтимності, створюючи у слухача відчуття присутності та залученості. При цьому М. Ліндгрєн застерігає, що надмірне використання емоцій та особистих історій може розмити межі між журналістикою та розвагою, що ставить під питання достовірність поданої інформації [49, с.1–16]. Піодкастинг відкриває нові можливості для журналістів у створенні глибокого та емоційно насиченого контенту. Проте це вимагає від них уважного балансування між особистісним підходом та дотриманням журналістських стандартів, щоб зберегти довіру та авторитетність у очах аудиторії.

Розглядає подкасти не як відгалуження радіожурналістики, а як самостійний медіаформат, що поєднує риси попередніх медіа з новими цифровими практиками дослідниця Католицького університету Петера Пазманя (Угорщина) М. Андок. Це критично важливо для аргументації подкастингу як сучасного феномену журналістики, а не лише технологічного

нововведення. Дослідниця пропонує глибокий медіатеоретичний аналіз подкастингу як окремого медіа, що виникло внаслідок конвергентної ремедіації традиційного радіо та цифрових мережових технологій та обґрунтовує, що найпридатнішою теоретичною основою для дослідження подкастів є концепція ремедіації, згідно з якою нові медіа не виникають у вакуумі, а формуються шляхом переосмислення та переформатування попередніх медіаформ [38].

М. Андок детально простежує історичну еволюцію подкастингу – від перших аудіоблогів початку 2000-х до сучасного масового явища, що охоплює сотні мільйонів слухачів по всьому світу. Вона акцентує увагу на тому, що подкасти поєднують технічні характеристики радіо (аудіозапис, монтаж, ведення ефіру) з можливостями мережової комунікації (RSS-розповсюдження, мобільний доступ, персоналізація, інтерактивність). Така гібридність дозволяє їм функціонувати як новий тип медіа, що адаптується до потреб сучасного мобільного, автономного та орієнтованого на індивідуальний вибір контенту користувача. Авторка також аналізує контентну специфіку подкастів, відзначаючи домінування інтерв'ю, коментарних жанрів, серіальності та персоналізованого наративу. Особливу увагу приділяє феномену true crime-подкастів, які стали своєрідною точкою переходу подкастингу з нішевого формату до масового медіа. Водночас вона підкреслює, що подкасти не є єдиним жанром, а радше медіаплатформою, яка вміщує широкий спектр жанрових і тематичних варіацій. У підсумку, авторка пропонує визначення подкасту як медіа, що виникло внаслідок конвергентної ремедіації радіо та мережової комунікації, яке функціонує як аудіоформат із серійною структурою, доступний онлайн та здатний до автоматичного оновлення. Вона наголошує, що подкастинг – це не просто новий канал поширення аудіо, а нова культурна форма, яка змінює способи сприйняття, комунікації та медіаспоживання [38]. Цей підхід дозволяє розглядати подкасти не лише як технологічну інновацію, а як складний соціокультурний феномен, що трансформує сучасну журналістику та медіапрактики загалом.

Викладач Токійського університету (Японія) М.В. Тернер та викладач Софійського університету (Болгарія) М. Шефер досліджують використання подкастів як інструменту для спільного розвитку знань та професійного навчання серед викладачів мови. Вони аналізують формат подкастів, де ведучі беруть участь у рефлексивних бесідах між собою та із запрошеними експертами, підкреслюючи потенціал таких взаємодій для сприяння критичному мисленню та розширенню знань [59]. Дослідження базується на якісному аналізі трьох епізодів подкасту, створеного авторами, з метою виявлення процесів розвитку, які вони називають “критичними навчальними епізодами”. Результати показують, що такі рефлексивні бесіди сприяють не лише професійному зростанню ведучих, але й створюють цінний контент для слухачів, заохочуючи їх до подальшого навчання та саморозвитку. Автори підкреслюють, що подкасти можуть служити платформою для відкритої науки та наукової комунікації, надаючи простір для творчого дослідження та дійсно наукових заходів. Вони також зазначають, що такий формат сприяє створенню спільнот практиків, де учасники можуть обмінюватися досвідом та підтримувати один одного в професійному розвитку [59]. У підсумку, стаття демонструє, що подкасти, побудовані на рефлексивних бесідах з експертами, є ефективним інструментом для розширення знань та сприяння професійному навчанню. Такий формат може бути корисним для викладачів, дослідників та інших фахівців, які прагнуть до безперервного професійного розвитку та спільного навчання.

Під час дослідження подкастів як сучасного формату журналістики в Україні важливо враховувати різні аспекти подкастингу, зокрема вплив форматів подачі матеріалу на сприйняття аудиторії та еволюцію аудіоконтенту в цифрову епоху. Так, Дж. Хіцуварі із Університету Гельмута Шмідта (Німеччина) та Т. Хаясі із VALUENEX Japan Inc. (Японія) вивчають вплив формату подкасту (монолог проти діалогу) на досвід слухачів серед японських респондентів, яких було опитано 296 осіб. В рамках дослідження учасники були випадковим чином призначені для прослуховування або монологічної, або діалогової версії подкасту згенерованого штучним

інтелектом в якому обговорювали психологічні дослідження [45]. Результати продемонстрували, що не існує значних відмінностей в загальних оцінках, включаючи задоволення, інтерес та занурення, між форматами. Однак, у розумінні матеріалу виявлено перевагу монологічного формату: учасники показали вищу точність та впевненість у визначенні ключової інформації [45]. Таким чином встановлено, що формат подкасту може мати менший вплив на досвід слухачів, ніж вважалося раніше, і що якість контенту та особисті характеристики слухачів можуть бути більш впливовими факторами. Для дипломної роботи це надає емпіричну основу для аналізу того, як різні стилі подачі інформації можуть впливати на сприйняття та розуміння матеріалу українськими слухачами. Врахування цих аспектів допоможе розробити рекомендації для журналістів та подкастерів щодо оптимального вибору формату залежно від змісту та цільової аудиторії.

Фінляндська дослідниця із Університету Тампере Т. Раутіайнен-Кескустало осмислює роль подкастів у сучасному цифровому середовищі, акцентуючи увагу на їхній еволюції та значенні в епоху після домінування тексту. Вона аналізує історичний розвиток подкастів, їхні технічні та культурні особливості, а також те, як аудіоконтент взаємодіє з іншими медіаформами. Особлива увага приділяється тому, як подкасти поєднують традиційні аудіомовні практики з новими цифровими технологіями, створюючи унікальний формат комунікації, що відповідає потребам сучасної аудиторії. Означене дослідження надає теоретичну основу для розуміння місця подкастів у сучасному медіапросторі та допомагає усвідомити, як подкасти адаптуються до змін у споживанні медіа та які фактори сприяють їхній популярності, що дозволяє глибше усаїлювати культурні та технологічні аспекти розвитку подкастингу в Україні, а також зрозуміти, як глобальні тенденції впливають на локальний контекст [55, с. 30–46].

Осмислюючи поліфонію розвитку подкастингу в українськомовному медіапросторі важливо враховувати різні аспекти подкастингу, зокрема вплив жанрової різноманітності на залученість аудиторії та використання штучного інтелекту для персоналізації контенту. У цьому контексті важливим для

розуміння теоретичного підґрунтя є роботи є осмислення перспектив та інструментів до створення інтересу до подкастів за допомогою жанрів дослідників із Канадського університету міжнародних досліджень Е. Хауленда, А. Краснанського та Е. Е. Доуза. Автори досліджують, як різноманітність жанрів подкастів впливає на інтерес та залученість слухачів. Вони підкреслюють, що вибір жанру є критично важливим, оскільки він визначає формат, зміст та стиль подкасту, а також очікування аудиторії. Правильний вибір жанру сприяє кращій ідентифікації подкасту серед слухачів та підвищує його успішність. Зокрема, автори зазначають, що розуміння жанрових особливостей допомагає творцям подкастів краще адаптувати контент до потреб та інтересів цільової аудиторії [47]. Результати цього дослідження підкреслюють важливість жанрової класифікації у подкастингу. Для аналізу українського подкастингу це дослідження надає основу для розуміння того, як різні жанри можуть впливати на залученість та утримання аудиторії. Особливо цінним в умовах невинного поступу передових цифрових платформ є наукова розвідка О. Мерсі, присвячена осмисленню створення індивідуальних подкастів за допомогою машинного навчання. Дослідниця Національного відкритого університету Нігерії розглядає використання технологій штучного інтелекту та машинного навчання для створення персоналізованих подкастів та описує процес автоматизації створення подкастів за допомогою глибоких нейронних мереж, обробки природної мови та систем рекомендацій. Зокрема, дослідження фокусується на використанні автоматичного розпізнавання мови (ASR) для генерації синтезованої мови, узагальнення контенту та аналізу поведінки слухачів для забезпечення відповідності контенту їхнім інтересам. Результати показують, що застосування машинного навчання для генерації подкастів покращує відгук користувачів та пропонує ефективний підхід до розвитку цифрового аудіо-сектору [51]. Це дослідження демонструє потенціал використання штучного інтелекту у створенні та персоналізації подкастів, що дозволить розглянути сучасні технологічні тенденції у подкастингу та їхній вплив на журналістську практику в Україні. Зокрема, у контексті обговорення

можливостей та викликів, пов'язаних із впровадженням технологій штучного інтелекту у створенні медіаконтенту, а також їхнього впливу на взаємодію з аудиторією та етичні аспекти журналістики.

Розглянута теоретична база актуальних сучасних міжнародних та українських досліджень у галузі демонструє, що подкастинг як формат журналістики не лише еволюціонує в межах цифрового середовища, але й набуває самостійного статусу в системі сучасних медіа. Проаналізовані дослідження дозволяють розглядати подкаст не просто як технічне відгалуження радіо, а як унікальний медіапродукт із власною жанровою структурою, стилістикою та етикою комунікації. Залучення концепції ремедіації (М. Андок), вивчення впливу емоцій і близькості між ведучим та слухачем (М. Ліндгрєн, А. Гомес), порівняння форматів подачі (монологу й діалогу), вивчення жанрової привабливості та технологічних новацій на основі штучного інтелекту дозволяє сформулювати комплексне бачення подкастингу як міждисциплінарного феномену.

Особливої ваги набуває усвідомлення ролі подкастів у побудові довіри до журналіста, формуванні персоналізованого контенту, залученні до тривалого, глибокого прослуховування та створенні спільнот навколо тем і цінностей. Ці підходи можуть бути адаптовані до українського контексту, де подкасти стають важливим інструментом незалежної журналістики, просвітництва та культурної ідентичності. Узагальнення теоретичних підходів дозволяє перейти до практичного аналізу українського подкастингу, базуючись на чітких категоріях: формат, стиль, жанр, технологія та вплив на аудиторію.

Зважаючи на окреслену теоретико-методологічну базу, що охоплює основні підходи до вивчення подкастингу як сучасного формату журналістики, доцільним є перехід до аналізу практичного втілення цього явища. Розгляд реальних подкастів, що представлені на українських та зарубіжних платформах, дозволяє не лише ілюструвати ключові концепції, описані у попередньому підрозділі, але й виявити особливості вітчизняної аудіожурналістики в порівняльному контексті.

Знаковим для українського інформаційного простору є подкаст “Подкаст “Без оголошення війни” (NV Подкасти) історика О.Аврамчука та журналіста І. Кабачинського, представляє собою формат публічної історичної рефлексії, де автори намагаються осмислити події минулого у зв’язку з викликами сучасності. Основним наративним методом є діалог, що дозволяє досягти балансу між академічною глибиною й доступністю для широкого слухача. Тематичне коло охоплює значущі епізоди української та світової історії, зокрема ті, що мають безпосереднє продовження або вплив у сучасній геополітичній ситуації (війна, національна пам'ять, державність). Безперечною перевагою означеного подкасту є рефлексивний підхід, який дозволяє не лише інформувати, а й формувати критичне мислення в аудиторії, поєднання історичного і журналістського підходів, що забезпечує багаторівневе тлумачення подій, побудову сюжетів у формі живої дискусії, яка утримує увагу слухача без перевантаження фактами. Водночас, недоліком можна вважати обмежену емоційно-звукову палітру: подкаст не використовує звукового дизайну чи музичних елементів для підсилення ефекту присутності чи емоційного залучення, що могло б розширити аудиторну базу. Крім того, перевага віддається усному мовленню без документального звукового матеріалу, що знижує рівень наративної глибини [1].

Цінним прикладом того, як якісна розмова з фахівцем формує глибину історичного розуміння демонструє подкаст “Без Брону з Віталієм Ляскою” Цей досвід варто перейняти у створенні інтерв’ю з експертами чи мешканцями регіонів, розміщених на берегах досліджуваних річок, з інтеграцією локального контексту. Це подкаст історичних інтерв’ю, який створюється в межах медіаплатформи “Локальна історія”. Його ведучий, історик і публіцист В. Ляска, спілкується з експертами з гуманітарної сфери – істориками, археологами, культурологами, журналістами. Формат передбачає глибоке, неконфронтаційне занурення у складні теми українського минулого, зокрема маловідомі сторінки або постаті, які не були належним чином представлені в мейнстримній історичній нарації. Кожен епізод є фаховою розвідкою, здатною бути джерелом для академічного чи медіадослідження, його візуальне та

звукове оформлення відповідають стандартам якісного публічного мовлення, а темп і структура інтерв'ю передбачають поступове розгортання теми від загального до індивідуального, сприяє максимальному засвоєнню матеріалу. Між тим подкаст розрахований переважно на підготовлену аудиторію, що може зменшувати досяжність подкасту для ширших верств слухачів. Крім того, відсутність наративного елементу або змін ритму подачі може знижувати емоційне залучення впродовж довших епізодів. Попри це подкаст виконує функцію інтелектуального архівування минулого, зберігаючи голоси та знання тих, хто формує українське гуманітарне мислення [16].

Подкаст “Давні міста” є зразком глибокої публічної історії, що поєднує наративи минулого з особистими, локалізованими поглядами сучасників. Він реалізується у межах медіапроєкту “Локальна історія” й пропонує слухачеві не лише інформацію про історичні міста України, а й персоніфіковане бачення минулого через оповіді очевидців, місцевих мешканців, краєзнавців. Така структура створює подвійний ракурс подачі історії: через архівне знання і живу пам'ять. Формат побудований навколо дослідницького аудіоесе, доповненого діалогами, звуками міського середовища, історичними фактами й емоційними деталями. Саме ця звукова та змістова мультиперспективність є однією з сильних сторін проєкту, оскільки вона створює глибоке залучення слухача, дозволяє відчувати “присутність” у просторі давнього міста. Однак слабкою стороною можна вважати недостатню регулярність епізодів і відсутність розширеної мультиплатформної взаємодії (візуальних карт, додаткових матеріалів), що могло б підвищити пізнавальну й медійну цінність проєкту. Цей подкаст є важливим джерелом натхнення особливо в контексті поєднання краєзнавчого аспекту, спогадів і природного звукового ландшафту. З огляду на це, у власному проєкті доцільно посилити атмосферність через використання звуків природи, фольклору та голосів місцевих мешканців [8].

Іншим прикладом є подкаст “Туди-Сюди”, що вирізняється тематичним фокусом на глобальних процесах, наприклад міграціях, переміщеннях і переселенні народів, що формували історію території сучасної України. Такий підхід відкриває слухачеві доступ до осмислення українського простору як

перехрестя цивілізацій, де постійний рух населення створював умови для формування культурної багатоманітності. У кожному епізоді автори з академічною точністю, при цьому доступною мовою простежують долі народів, племен, етнічних груп, що залишили свій слід у регіональному та національному ландшафті. Особливою цінністю подкасту є синтез історичного знання та сучасного звучання що забезпечується завдяки поєднанню фактології, реконструкцій, етимологій, а також наративної інтриги. Сюжети мають чітку структуру, випуски є міждисциплінарними, адже охоплюють галузі історії, археології та етнології, мова жива, та не суха. Водночас відчувається нестача персоніфікації чи елементів живої пам'яті, які могли б “приземлити” розповідь. Цей подкаст є прикладом успішної інтелектуалізації широкої теми без втрати доступності. Проте необхідно підситити емоційність, аби доповнити аналітичність емоційністю та звуковою гнучкістю – через історії життя окремих людей, польові аудіозаписи, звуки природи. Таким чином, подкаст “Туди-Сюди” є важливою ланкою у формуванні комплексного історичного мислення в інформаційному просторі України, де подкасти стають інструментами як просвітництва, так і культурної інтеграції [31].

Подкаст “Де ми?” є знаковим прикладом деколоніального аудіонаративу, в якому авторки порушують теми системного пригнічення, імперського насадження ідентичностей та постколоніальних травм українського суспільства. Формат поєднує глибокі аналітичні розмови з гостями істориками, соціологами, культурологами та рефлексії авторок щодо того, як колоніальне минуле вкорінене в мові, побуті, культурі, медіа та освіті. Кожен епізод – це спроба осмислення колективної несвободи, яка довгий час не визнавалася або замовчувалася в українському публічному просторі. Подкаст чіпляє наявністю чіткої критичної частини, адже авторки послідовно демонтують імперські наративи, підкріплюючи міркування джерелами та фактами. Заслуговують на повагу вибір тем для обговорення, завдяки чому деколоніальний дискурс стає все більш затребуваним на тлі війни та боротьби за національну суб'єктність. При цьому інтелектуальна складність для частини аудиторії може мати відштовхуючий ефект, що особливо вагомо, адже подкаст

вимагає високого рівня загальної гуманітарної підготовки та чутливості до соціокультурної проблематики. Для розроблюваного в межах дипломної роботи подкасту цей формат є важливим джерелом натхнення у роботі з глибокими структурами історичної пам'яті, особливо щодо тематики взаємодії людини і природи як простору підкорення, витіснення або символічної інкорпорації [18].

Іншим прикладом змістовного подкасту історичної тематики є проєкт “Вулиця Степана Бандери”, створений на платформі Радіо “Накипіло”, який є спробою осмислення складної історичної спадщини крізь призму постатей, що стали символами боротьби за українську незалежність. Проєкт поєднує документалістику, сторітелінг та аналітику, кожен випуск присвячено окремій постаті, вулиці або ідеї, що стали частиною суспільного конфлікту навколо пам'яті, топоніміки, ідентичності. Головною силою подкасту є місцева історична ангажованість, тобто вкорінення розмови в конкретному міському, регіональному чи культурному контексті. Це створює ефект наближення історії до повсякдення. Подкаст вирізняється збалансованістю між журналістикою і гуманітарним знанням, адже слухач отримує доступну подачу, при цьому з глибоким змістом, музичні та звукові вставки покращують динаміку та сприяють емоційному зануренню в тему розповіді, а тематичне охоплення героїчних і дискусійних фігур дозволяє працювати із суперечливими пластами пам'яті. З іншого боку переважно позитивна героїзація досліджуваних постатей не завжди супроводжується глибокою критичною інтерпретацією, що знижує можливість для складного аналізу чи суперечливих інтерпретацій. Подкаст вважаємо прикладом того, як вулиця, місце, простір можуть бути інтерпретовані як носії національного коду. Подібну практику можна застосувати до річок – як “живих” свідків пам'яті, що фіксують історичну присутність людини. Загалом, подкаст “Вулиця Степана Бандери” посідає важливе місце в українській політиці пам'яті, пропонуючи аудіоформат для формування сталого національного наративу в умовах гібридної війни та внутрішнього пошуку ідентичності [4].

Цінними для осмислення глобального виміру створюваного проєкту є зарубіжний контекст медіаініціатив, які здатні позитивно вплинути на поглиблення змісту розроблюваного проєкту та його ціннісного, інструментального збагачення. Так, подкаст “The Rest Is History” є прикладом високоякісної популяризаторської історичної журналістики у форматі бесіди між двома експертами – істориками Т. Голландом і Д. Сандбруком. Формат діалогу дозволяє поєднати академічну глибину з легкою, доступною подачею, що розширює потенційну аудиторію до мільйонів слухачів по всьому світу. Основною рисою подкасту є баланс між інтелектуальним змістом і гумористичним тоном, що робить навіть складні історичні теми захопливими. Ведучі створюють атмосферу невимушеної розмови, яка активізує інтерес до минулого як до живого культурного процесу. Особливістю є висока міжтекстуальність, адже подкаст часто поєднує події з різних епох, роблячи історичні паралелі між минулим і сучасністю. Подкаст вирізняється високою динамікою, органічною структурованістю та гнучкістю тематики (від античності до новітньої історії), що дозволяє слухачеві зануритись у багатовимірну історичну перспективу. Водночас, епізоди не завжди передбачають глибоку персоналізацію подій або регіональну деталізацію, що відрізняє їх від локальних документальних форматів. Цей подкаст є зразком того, як можна гармонійно поєднати науковість і розважальність. Важливою є також манера ведення живої, але змістовної мови, що потенційно також може вигранно відобразитися на власному проєкті [46].

Іншим прикладом впливових подкастів на глобальному рівні у контексті історичного аудіомовлення є проєкт “Hardcore History”, ведучим якого є колишній радіожурналіст Д. Карлін. Формат відзначається монотонною, але епічною манерою розповіді, де один голос на кілька годин занурює слухача в докладний історичний аналіз. Подкаст фокусується на масштабних подіях (війнах, катастрофах, цивілізаційних зламах) і демонструє приклад глибокого сторітелінгу, що поєднує фактологічну точність із драматичною структурою. Однією з ключових особливостей є психологічна реконструкція історичних обставин, адже Д. Карлін не просто переказує факти, а пропонує уявити себе в

центрі подій, ставлячи морально-філософські запитання. Подкаст унікальний тим, що використовує лонгформат адже окремі епізоди можуть тривати 3–6 годин, але не втрачають інтенсивності. Це дозволяє максимально зануритися в контекст і глибину матеріалу. Разом з тим, недоліком для частини аудиторії є відсутність інтерактивності чи діалогу тому що слухач виступає як пасивний реципієнт складного нарративу [41]. Цей подкаст є прикладом вивіреного ритму, побудови історичної драми, переходів між фактами й емоціями. Його варто враховувати у структурі сторітелінгу в контексті того як правильно вибудовувати інтонацію, темп і сюжетну напругу. “Hardcore History” також демонструє, як подкаст може бути формою історичної реконструкції, здатної викликати у слухача емпатію до минулого як до живої дійсності.

Подкаст “The British History Podcast” Дж. Хоуарда вважаємо прикладом глибокого осмислення національної історії, що охоплює тривалий хронологічний період від доісторичних часів до сучасності. Особливість подкасту у фокусі на деталях, які не входять до традиційної канонічної історії, а також послідовне розкриття тем через мікроісторії, персональні історії, матеріальну культуру та щоденне життя. Автор надає перевагу не хронологічному огляду, а заглибленню в епізоди, що створює ефект занурення у минуле. Дж. Хоуард використовує археологічні, лінгвістичні та культурні свідчення та показує не лише події, а життя звичайних людей. Плавна, послідовна побудова епізодів, яка дозволяє формувати складну, але доступну картину минулого. Саме цей підхід є особливо цінним оскільки демонструє можливість розповісти локальну історію через повсякденні практики – життя навколо річки, традиції, конфлікти, легенди. Також важливо перейняти метод послідовної побудови епізодів у вигляді “живої книги”, де кожен випуск це крок у дослідженні території [57].

Подкаст “Lore” А. Менке поєднує фольклор, міфологію та історію, формуючи особливу аудіосферу страху, легенди та загадки. Його фокус не на “великій історії”, а на тому, як людина намагалася осмислити незрозуміле через нарратив – демонів, привидів, прокляття. Особливість формату полягає у драматургії, адже кожен випуск побудований за схемою міфу з інтригуючим

вступом, наростаючим напруженням і несподіваним фіналом. Автор широко використовує елементи звукового дизайну, музику, атмосферні ефекти, що перетворює подкаст на аудіофільм. Подкаст формує напруження на перетині історії та фольклору, зберігаючи баланс між документальністю і художністю. Це дозволяє йому досліджувати не лише те, що було, а й те, у що вірили [50]. У контексті розроблюваного в межах дипломного проєкту подкасту важливо перейняти ідею, що міфи, легенди, вірування – це теж частина історичного ландшафту. Річки можуть бути не лише географічними об’єктами, а носіями культурних кодів, страхів, уявлень, прикордонних ситуацій (життя/смерть, людина/природа). Таким чином, подкаст “Lore” актуалізує потенціал переказної, усної традиції як повноцінного джерела у формуванні історичної ідентичності.

Подкаст М. Гладуелла “Revisionist History” яскравий приклад дифузії історії, журналістики, психології та етики. Його головна ідея – це переосмислення звичних уявлень про минуле, які закріпилися у колективній свідомості як “істина в останній інстанції”. М. Гладуелл обирає конкретну подію, ідею або постать, яку вважає хибно інтерпретованою, й аргументовано доводить альтернативне бачення. Він поєднує наукові факти, емпіричні приклади, емоційний сторітелінг і майстерне володіння риторикою. Подкаст не має чіткої історичної хронології, але функціонує як засіб інтелектуальної провокації, що стимулює критичне мислення. Серед сильних рис авторського проєкту – інтердисциплінарність, логічна побудова наративу, тематична сміливість. Водночас, через яскраву суб’єктивність і авторську позицію, частина слухачів може сприймати подкаст як надто інтерпретативний. Проте це й створює його силу, яка полягає у здатності змінювати кут зору [44]. Для “Історії на берегах” цей формат відкриває можливість працювати з суперечливими темами, переосмислювати, наприклад, роль річки в історії міста як не лише позитивну, а й конфліктну: затоплення, екологічні катастрофи, забуті трагедії. “Revisionist History” об’ємний приклад того, як подкаст може бути інструментом деідеологізації та перевідкриття минулого, або відкриття його таким, як не знали до того сучасники.

Огляд українських та зарубіжних подкастів дозволив виявити ключові жанрові, стилістичні та концептуальні стратегії, які формують сучасний подкастинг як медіа-формат. Українські подкасти, зокрема “Без оголошення війни”, “Без Брому”, “Давні міста” чи “Де ми?”, демонструють тенденцію до поєднання документального підходу, живої мови та осмислення національної ідентичності через локальні або історичні наративи. Їхньою особливістю є зв’язок із конкретним географічним і культурним простором, а також переважно есеїстичне або інтерв’юйне подання матеріалу. Натомість зарубіжні подкасти “Hardcore History”, “The Rest Is History”, “Lore”, “Revisionist History” та ін. демонструють потужний досвід у галузі образного сторітелінгу, драматургії аудіоформатів, а також віртуозне поєднання історичного знання з емоційною реконструкцією подій. Проведене дослідження засвідчує, що подкастинг є не лише технічною інновацією, а й новим способом публічної історичної комунікації, який базується на міждисциплінарності, персоналізації знання та естетизації звуку. Результати аналізу обґрунтовують концептуальну доцільність створення подкасту “Історія на берегах”, що інтегрує найкращі практики – від локалізації до наративної глибини з метою збереження історичної пам’яті та формування критичного слухача в українському інформаційному просторі.

2.2. Структура і рубрикація медіапроекту

У сучасному цифровому середовищі побудова структури медіапроекту вимагає врахування особливостей комунікаційної системи поширення, мультимедійної специфіки платформи та типу взаємодії з аудиторією. Подкаст як формат характеризується гнучкістю сценарної побудови, доступністю дистрибуції через різноманітні платформи (Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts тощо) і потребує власної стилістичної, структурної та візуальної ідентичності для послідовного впізнавання в медіапросторі. Медіапроект

“Історія на берегах” – подкаст про українські малі річки, їхнє екосоціальне значення, історичну пам’ять і культурну спадщину базується на принципах серійності, рубрикації, аудіоестетики та міжплатформної інтеграції, а також спирається як на сучасні наукові підходи до подкастингу та наративної журналістики, так і на глибоке розуміння медіаповедінки цільової аудиторії [25]. Методологічна послідовність, увага до джерел і контекстів, а також критичний аналіз конкурентного середовища стали базою для реалізації медіапродукту, що має як практичну, так і дослідницьку цінність.

Для успішної реалізації медіапроєкту “Історія на берегах” критично важливо обрати відповідні канали дистрибуції, які враховують сучасні тенденції споживання аудіоконтенту, звички цільової аудиторії та можливості мультимедійної інтеграції. Подкаст як формат є мобільним, гнучким та пристосованим до багатоканального поширення, тому його розміщення передбачається на основних міжнародних і національних аудіоплатформах. Серед глобальних агрегаторів перспективною є публікація на Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts, YouTube Music – як найпопулярніших сервісах, що забезпечують простий доступ з мобільних пристроїв, функцію підписки, інтеграцію з персональними рекомендаціями та можливість формування плейлистів. Крім того, зважаючи на потребу у представленості в українському середовищі, можливе розміщення подкасту на таких локальних платформах, як Soundstream, а також на подкаст-платформі “Суспільне Аудіо”, якщо проєкт проходитиме через незалежну експертизу та відбір.

Формат дистрибуції базується на використанні RSS-стрічки, що дозволяє одночасне оновлення епізодів на всіх платформах після завантаження на базовий хостинг. Кожен епізод супроводжується метаданими: заголовком, коротким описом, обкладинкою, тегами (ключовими словами) та додатковими гіперпосиланнями на зовнішні ресурси. Це підвищує індексацію подкасту в пошукових системах і дозволяє залучати нову аудиторію через механізми алгоритмічних рекомендацій.

Крім традиційних платформ, велика увага приділяється соціальним мережам як середовищу вторинної дистрибуції та комунікації. Зокрема,

Instagram використовуватиметься як візуально-наративний супровід подкасту – з фрагментами аудіо, фото річок, цитатами та закликами до взаємодії. У Telegram функціонуватиме канал, де слухачі можуть отримувати додаткові матеріали, ставити запитання, залишати коментарі. Таким чином, формат поширення вибудовуватиметься як кросплатформовий комунікаційний ланцюжок, у якому кожна платформа виконує специфічну функцію: від аудіопрослуховування до зворотного зв'язку та візуального супроводу. Така модель дозволить не лише збільшити охоплення, а й побудувати стійку аудиторну спільноту навколо проєкту.

Сценарна структура кожного епізоду подкасту базується на концепції поєднання документального сторітелінгу, елементів публічної історії та художнього сторітелінгу, що дозволяє одночасно інформувати, емоційно залучати й формувати культурну пам'ять через аудіоформат. Основна мета сценарної побудови не лише розповісти про річку як географічний об'єкт, а показати її як осередок локальної ідентичності, історичної тяглості, культурного обміну та екосистемної значущості.

Тривалість одного епізоду становить приблизно 13-20 хвилин, що відповідає вимогам сучасного цифрового ритму (microlearning / короткі формати з глибоким змістом) і водночас забезпечує компактне, але структуровано-інтенсивне розкриття теми. Кожен епізод має чітку трифазну композицію:

Вступ (0:00–3:00) – коротка тематична рубрика, що знайомить слухача з центральною ідеєю випуску. У цьому сегменті подається узагальнена інформація про роль малих річок у природній і культурній системі України, вводиться об'єкт дослідження (конкретна річка), окреслюється її географічне розташування, особливості гідроніму, зникаючі чи змінені функції. У вступі також може звучати короткий фрагмент архівного документу, карта або історичне джерело для створення емоційно-змістовного фрейму.

Основна частина (3:01–11:00) – сторітелінгова розповідь, побудована на комбінації трьох джерел:

- історичні факти (документи, архіви, матеріали краєзнавства);

- фрагменти усної історії (спогади місцевих мешканців, врізки інтерв'ю);
- етнографічні або фольклорні свідчення (легенди, звичаї, говірки, пісні).

Важливим елементом є регіональна звукова атмосфера, яка забезпечується через аудіофрагменти природи (звук води, спів птахів, шум очерету), які не лише оживляють текст, а й занурюють слухача у звукову географію місця. Деякі епізоди також можуть містити короткий коментар від експерта (еколога, історика, мовознавця), що уточнює окремі аспекти, надаючи контексту.

Фінал (11:01–13:00) – музичний або фольклорний елемент, пов'язаний з річкою або регіоном. Це може бути народна пісня, сучасний музичний трек, виконання інструментального твору. Завершення виконує функцію емоційного підсумку й утвердження річки як естетичного, символічного та культурного явища.

Окрім трьох основних частин, кожен епізод має внутрішню рубрикацію (із назвами, що можуть звучати в ефірі як звукові заставки):

- “Голос місця” – усні спогади місцевих;
- “Історія в берегах” – фактична історична оповідь;
- “Звуки річки” – природні аудіофрагменти;
- “Пісня над водою” – завершальний звуковий мотив.

Така структура дозволяє уникнути монотонності, водночас забезпечуючи композиційну єдність епізоду. Вона слугує ефективним інструментом для передачі складного історико-культурного матеріалу в доступній і захопливій формі. Крім того, сценарна повторюваність формату сприяє формуванню звички в аудиторії та впізнаваності стилю подкасту як цілісного медіапродукту.

Рубрикація та внутрішня навігація є важливими інструментами структурного впорядкування контенту, особливо в подкастах зі складною географічною, історичною та культурною тематикою. У медіапроекті “Історія

на берегах” структура побудована на принципі територіального охоплення країни шляхом вибору однієї малої річки з кожної області України. Такий підхід дозволяє зберегти баланс між локальною специфікою й загальнонаціональним контекстом, створюючи у свідомості слухача цілісну картину “річкової України”.

Кожен сезон подкасту включає 25 епізоди (за кількістю областей та АР Крим), що забезпечує рівномірне представлення різних регіонів. Така сезонна модель дозволяє формувати порівняльний погляд на водні ландшафти, історичні наративи та культурні практики, пов’язані з річками по всій території країни. В описі кожного епізоду зазначається назва річки, область, коротка анотація, ключові теми та рубрикація випуску.

Внутрішня структура епізодів організована за допомогою постійних рубрик, які звучать як звукові маркери в подкасті та дублюються в текстових описах. Вони допомагають слухачеві орієнтуватися в сюжеті, а також формують очікування щодо змісту:

“Географія тиші” – вступна рубрика, де подається інформація про розташування річки, її гідрографічні характеристики, походження назви, природне середовище та сучасний стан. Вона створює аналітичний і водночас образний контекст.

“Берегами історії” – основний історичний блок, у якому викладаються архівні факти, події, пов’язані з річкою та регіоном. Тут також розглядаються зміни річкової функціональності (від торгового шляху до зони відпочинку, від кордону до зони забруднення тощо).

“Голоси з берега” – фрагменти усної історії, інтерв’ю з місцевими мешканцями, краєзнавцями, активістами або науковцями. Ця рубрика наповнює епізод людськими голосами, персональними поглядами, локальними спогадами.

“Пам’ять у пісні” – завершальна рубрика, де звучить фрагмент народної або сучасної пісні, пов’язаної з річкою чи регіоном. Музичне завершення створює емоційну рамку та сприяє глибшому закріпленню прослуханого.

Додатково, у візуальних анонсах до епізодів використовується графічна рубрикація за кольором або символом, що позначає область (наприклад, стилізований герб, характерна лінія рельєфу, етновізерунок). Це створює ефект інформаційної мапи, на якій слухач поступово «мандрує» річками всієї України. Подібна рубрикація забезпечує одночасно регіональну репрезентативність, аналітичну глибину та естетичну послідовність. Така модель дозволяє створити не лише серію аудіоісторій, а й своєрідний звуковий архів малої гідрографії України з розгалуженням на теми природи, історії, мови, фольклору та людської присутності.

Лексика заголовків і стилістичні особливості оформлення описів епізодів подкасту виходить із стратегії поєднання інформативності, образності та емоційної виразності, що дозволяє залучати слухачів не лише раціонально, а й інтуїтивно – через силу слова, звучання й культурні асоціації. Заголовки формуються за моделлю “Назва річки: метафоричне означення”, де перша частина (гідронім) виконує навігаційну функцію, а друга – емоційно-сміслову. Наприклад:

“Терса: ріка, що ховає колодязі часу”,

“Уж: тиха пульсація кордону”,

“Сула: між болотом і молитвою”.

Такі заголовки спрямовані на те, щоб зацікавити потенційного слухача навіть за умови відсутності попереднього знання про річку. Вони активують уяву, асоціативне мислення й створюють семантичну інтригу, що виконує функцію залучення без нав’язливої клікбейтності.

Опис епізоду (який супроводжує кожен випуск на платформах поширення) має обсяг до 500 знаків і витриманий у публіцистично-есеїстичному стилі, що поєднує фактичність і поетичність. У тексті опису переважають метафори, порівняння, дієслова чуттів (чути, відчувати, доторкнутися, забути), лексеми з високим емоційним забарвленням: “Річка, яку не згадують у підручниках, зберігає у своєму плині тіні минулого. Ми

йдемо берегом, аби почути, що залишилося між рядками історії – у травах, воді, голосах. Історія, яку не кричать, а шепочуть”.

Окрім платформи, подкаст живе в соціальних мережах, де теж витримується особлива стилістика. У Instagram і Telegram текстові блоки публікацій (під анонсами епізодів, фрагментами інтерв'ю, аудіоцитатами) оформлюються в стилі *slow media* тобто спокійна, чутлива мова, без домінування закликів, із мінімумом емодзі та великої літери. Такий підхід формує естетику довіри й уваги до деталі, що відрізняє подкаст від інфотейнмент-контенту.

У межах брендованої айдентики також передбачено стилістичне оформлення рубрик – кожна має свою інтонацію:

“Географія тиші” – описова, аналітична;

“Берегами історії” – фактологічно-оповідна;

“Голоси з берега” – розмовна, автентична;

“Пам’ять у пісні” – емоційна, лірична.

Такий лексико-стилістичний дизайн подкасту виконує не лише естетичну, а й пізнавальну функцію: він допомагає слухачеві не просто споживати контент, а налаштовуватись на його глибше переживання. Це принципово важливо для подкастів, що працюють із темами історії, пам’яті, природи, культури, де мова є не лише засобом передачі інформації, а простором смислотворення. Таким чином, лексика заголовків і загальна стилістика “Історії на берегах” формують упізнаваний “тон голосу” медіапроєкту – уважного, емпатійного, осмисленого, що резонує з цінностями аудиторії, яка шукає глибший сенс у повсякденному звучанні світу.

Айдентика медіапроєкту – це візуально-комунікаційний код, за допомогою якого аудиторія впізнає подкаст серед тисяч інших. У випадку “Історії на берегах” айдентика виконує не лише функцію впізнаваності, а й поглиблює естетичне та концептуальне сприйняття: вона передає ключові ідеї проєкту – природність, тяглість, локальність, культурну тишу, пам’ять. У межах проєкту створено єдину систему візуальної айдентики, яка

застосовується у всіх комунікаційних каналах: на подкаст-платформах, у соціальних мережах, у друкованих і візуальних матеріалах, на сайті. Вона включає такі елементи:

1. Логотип і графічні елементи. Базовим елементом є логотип у формі стилізованої лінії річки, що одночасно нагадує рукописний рядок – метафора води як письма історії. Цей знак доповнюється назвою подкасту шрифтом, який імітує рукопис або каліграфію, зі збереженням легкої “текучості” та органічності. До логотипу додаються графічні модулі – контурні зображення трав, риб, мостів, берегів, архівних мап – які використовуються для оформлення обкладинок епізодів, постів у соцмережах, сторінок вебсайту (рис.1.).

Рис.1. Логотип подкасту “Історія на берегах”

2. Кольорова палітра побудована на природних тонах, притаманних українському ландшафту:

- водяний синій (річки, глибина);
- глинясто-коричневий (береги, земля);

- сіро-зелений (очерет, трава);
- молочно-білий (туман, ранкова роса).

Ці кольори символізують зв'язок із довкіллям, локальністю та стриманістю подачі. Їх використання узгоджене з концепцією *slow media* – медіа, що не кричить, а “говорить пошепки”.

3. Обкладинки епізодів унікальні для кожного епізоду, однак створені за єдиною сіткою:

- назва річки;
- регіон (область);
- візуальний фрагмент – старе фото, карта, природна текстура або етнографічний орнамент, пов'язаний із місцевістю;
- кольорове маркування області (наприклад, відтінки сірого для Полісся, охристі для Поділля тощо) (Рис.2.)

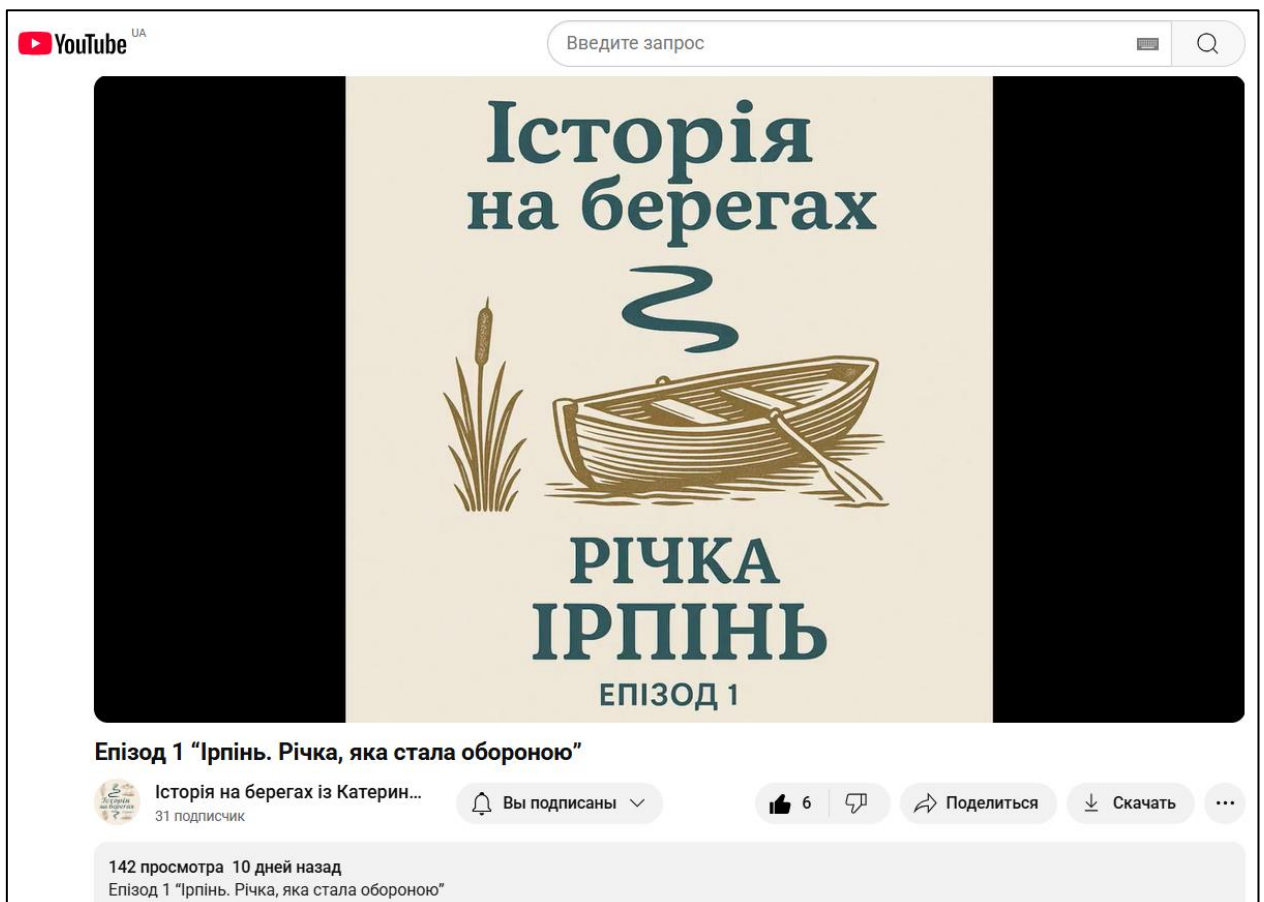

Рис.2. Логотип 1 епізоду подкасту “Історія на берегах” розміщеного на платформі Youtube [23]

Це дозволяє слухачам не лише впізнавати епізоди в стрічці, а й відчувати просторово-культурний зв'язок з конкретною частиною України.

4. Для заголовків використовується шрифт з ознаками рукописності або каліграфічної простоти, що імітує неспішну течію. Для основного тексту – чистий гротеск, що зберігає читабельність на цифрови, воно ратше допомагає змісту, аніж заміщує його формою (Рис.3.).

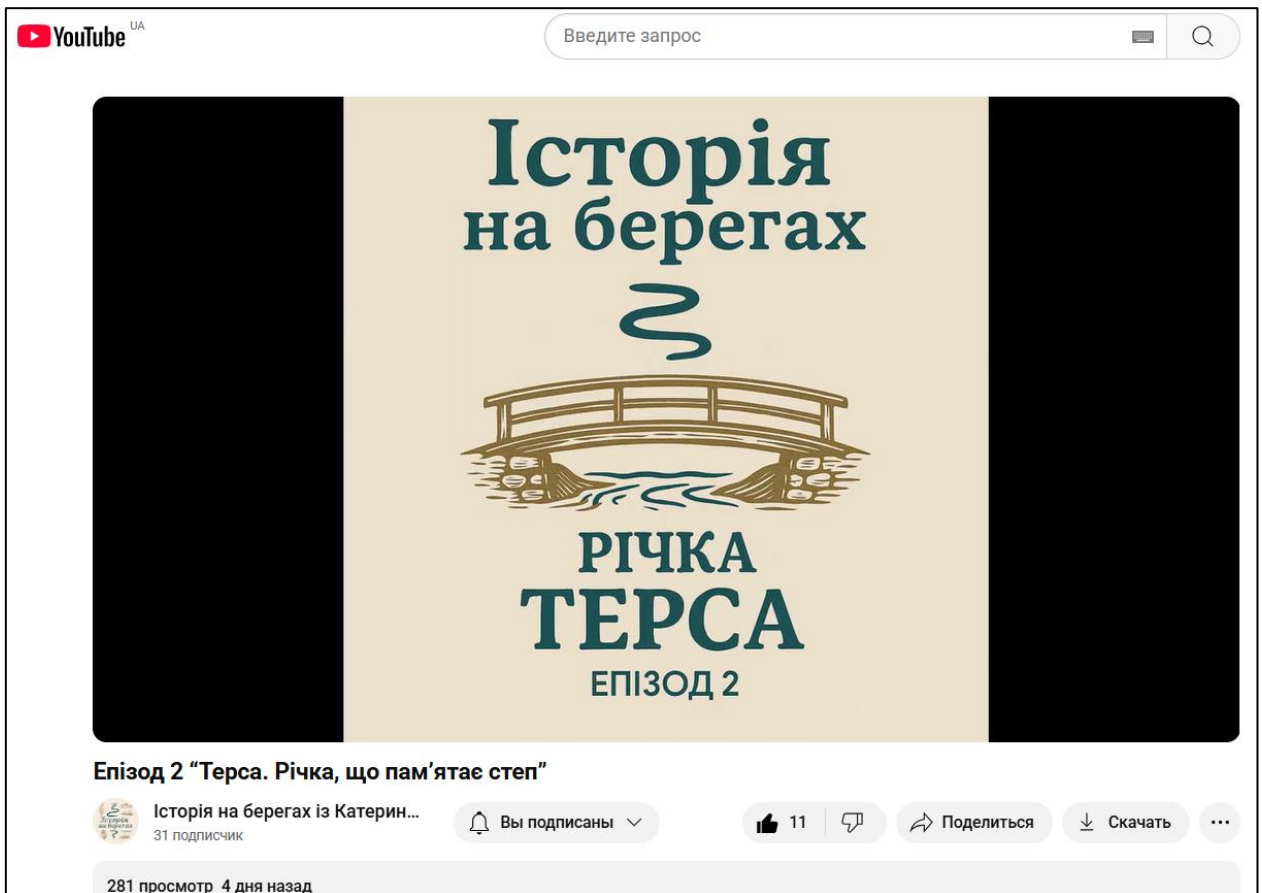

Рис.3. Логотип 2 епізоду “Терса. Річка, що пам’ятає степ” подкасту “Історія на берегах” [24]

5. Принципи використання айдентики засновані на основі стилістичної цілісності та інформаційної мінімалістичності, що передбачає:

- уникнення перенасичення графічними елементами;
- збереження тиші та повітря в композиції;
- домінування простих форм, природних ліній, нечітких меж;
- гармонія між текстовим і візуальним елементами.

Айдентика має працювати на створення особливої атмосфери проєкту у контексті довіри, поваги до природи, інтелектуального спокою. Візуальні елементи, навіть будучи непомітними, формують емоційний код подкасту,

який стає частиною враження від прослуховування. У підсумку, айдентика подкасту “Історії на берегах” є не лише естетичним інструментом, а й медіа-частиною історії. Вона підтримує загальну концепцію подкасту як культурного проєкту, що об’єднує екологічне, історичне, емоційне й звукове у єдине наративне насичення змісту.

6. Система поширення розроблюваного медіапроєкту передбачає багаторівневу комунікацію з аудиторією, у якій кожен інформаційний блок – від назви епізоду до коментарів слухачів має своє функціональне призначення. Важливо не лише створити контент, а й забезпечити його логічну організацію, розподіл за каналами та узгоджене представлення в усіх точках взаємодії з користувачем. Основна інформація – це ключовий контент, що забезпечує первинне знайомство аудиторії з подкастом, спонукає до прослуховування та репрезентує суть епізоду. До неї належать:

- назва епізоду (використовується на всіх платформах поширення);
- обкладинка (візуальний код для швидкої ідентифікації теми);
- опис (анотація) – короткий текст до 500 знаків, що подається в RSS-потокі;
- ключові рубрики епізоду – зазначені у тайм-кодах або у вигляді тегів.

Цей рівень інформації публікується на подкаст-платформах (Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts тощо), а також дублюється в постах соціальних мереж. Його функція – забезпечення впізнаваності, змістовного орієнтира та передачі емоційної атмосфери випуску.

Другорядна інформація виконує роль поглибленого супроводу та «розгорнутого фону» подкасту. Вона не є обов’язковою для сприйняття основного наративу, однак істотно збагачує досвід взаємодії з проєктом. До неї належать:

- розширені версії інтерв’ю з героями епізоду;
- фото- та відеоматеріали з експедицій (фотографії річок, мапи, архіви);
- QR-коди до інтерактивної карти річок;
- текстові транскрипції з коментарями;

- посилання на джерела (архіви, наукові публікації, краєзнавчі статті).

Другорядна інформація публікується у Telegram-каналі проєкту, а також у спеціальних добірках в Instagram або в матеріалах партнерських медіа. Таким чином формується вторинне комунікаційне поле, у якому слухач може глибше зануритися в тему епізоду, дізнатися більше, поділитися контентом або повернутися до нього пізніше.

Важливим інструментом навігації між основною й другорядною інформацією є грамотно побудована система тегів, хештегів і гіперпосилань. Наприклад, кожен епізод має унікальний тег за схемою: “#історіянаберегах_[назва річки]”, який дозволяє відстежити всі пов’язані публікації, а також поєднати матеріали з різних платформ в один смисловий ланцюг.

Зворотний зв’язок також є частиною поширення інформації: коментарі слухачів, відгуки, опитування та реакції в Instagram і Telegram не лише забезпечують соціальну залученість, а й перетворюють подкаст на інтерактивний медіапроєкт, де аудиторія є активним учасником.

Таким чином, чітке розмежування і взаємопов’язане функціонування основної та другорядної інформації в системі поширення дозволяє подкасту «Історія на берегах» бути доступним і глибоким водночас, створюючи багаторівневий комунікаційний досвід із високою культурною доданою вартістю.

Програмність і серійність передбачає структуру, що базується на послідовному розгортанні теми протягом усього сезону. Серійність у даному випадку не лише задає ритм і формат публікацій, а й виконує глибшу концептуальну функцію – вона дозволяє слухачеві сприймати проєкт як цілісний культурно-комунікаційний продукт із наскрізною ідеєю.

Кожен сезон подкасту містить 25 епізодів, присвячених по одній малій річці з кожної області України та АР Крим, що забезпечує географічну репрезентативність і дозволяє слухачеві уявити “звукову карту” країни. Формат серії передбачає, що всі епізоди мають однакову тривалість (близько

13 хвилин), подібну структуру (вступ, основна частина, музичне завершення) та фіксовані рубрики. Це створює відчуття інформаційної стабільності й ритмічного зв'язку між випусками, що важливо для аудиторії, яка шукає регулярний, змістовний і емоційно впізнаваний контент.

Програмність проєкту проявляється також у наявності спільного наративного ядра: кожен епізод не лише розповідає про конкретну річку, а й ставить одне з ключових запитань:

Як річка формує простір людського життя?

Яку пам'ять несе вода?

Як локальні екосистеми взаємодіють із культурною спадщиною?

Чому зникнення річки – це більше, ніж екологічна проблема?

Ці питання об'єднують усі випуски в концептуально цілісний цикл, що дозволяє слухачеві бачити за кожним окремим епізодом більшу картину не лише топографічну, а й культурно-філософську. Окрім основного сезону, можливе створення додаткових тематичних спецвипусків – “міжсезонних есеїв”, які висвітлюватимуть окремі теми, що не прив'язані до конкретного регіону, але мають загальнонаціональне значення:

- історія каналів і меліорації;
- релігійна символіка води;
- річки в народній пісенній традиції;
- екологічні активізми навколо малих водойм.

Такі епізоди публікуються окремо, мають позначку [*Спецвипуск*] та дають змогу зберігати інтерес до подкасту в періоди між основними сезонами. Вони також виконують функцію поглиблення тематики, демонструючи міждисциплінарний підхід і культурну гнучкість формату.

Програмність реалізується не лише у контенті, а й у графіку публікацій. Заплановано регулярний вихід епізодів – один на тиждень (наприклад, щосереди), що дозволяє формувати ритуал слухання в аудиторії. Завчасне анонсування, публікація тизерів у соцмережах, обговорення попередніх епізодів між випусками – усе це сприяє закріпленню слухацької звички та

створенню відчуття стабільної присутності проєкту в медіапросторі. Таким чином серійність і програмність подкасту “Історії на берегах” – це не лише організаційна логіка, а інструмент концептуального структурування наративу, який дозволяє подкасту не розпорошуватись, а послідовно вибудовувати образ річки як культурного коду України. Це робить проєкт не просто серією аудіоісторій, а тематичною звуковою антологією, в якій кожна річка – частина великого тексту.

2.3. Контент та засоби виразності

У сучасному медіапросторі поняття контенту виходить за межі суто текстових або візуальних публікацій, охоплюючи широке поле мультимедійних, інтерактивних і аудіовізуальних форм. Подкасти як формат журналістики поєднують риси класичного радіомовлення з інструментарієм цифрового сторітелінгу, що передбачає чітке структурування аудіоматеріалу, інтеграцію звукових ефектів, елементів музичного супроводу, а також візуальну адаптацію через платформи розповсюдження (обкладинки, субтитри, візуальні супроводи у соціальних мережах). У випадку подкасту «Історія на берегах» йдеться не лише про створення аудіоматеріалу, але й про вироблення цілісної концепції подання інформації, що включає текстові, графічні, візуальні та мультимедійні елементи. Це дозволяє не лише розширити аудиторне охоплення, а й поглибити сприйняття історико-культурного та екологічного контексту, у якому подкаст функціонує. Складові контенту проєкту безпосередньо пов'язані з його місією – актуалізувати локальні історії через призму річкових ландшафтів як носіїв пам'яті, ідентичності та зв'язку між поколіннями. Такий підхід вимагає комплексного бачення типів контенту та засобів виразності, що забезпечують емоційну, когнітивну й естетичну залученість слухача.

Контент подкасту “Історія на берегах” можна поділити на кілька взаємопов’язаних типів: **аудіальний, текстовий, візуальний та мультимедійний**. Усі вони працюють у синергії для побудови цілісного медіапродукту, що поєднує функції інформування, просвіти, емоційного занурення й наративного впливу.

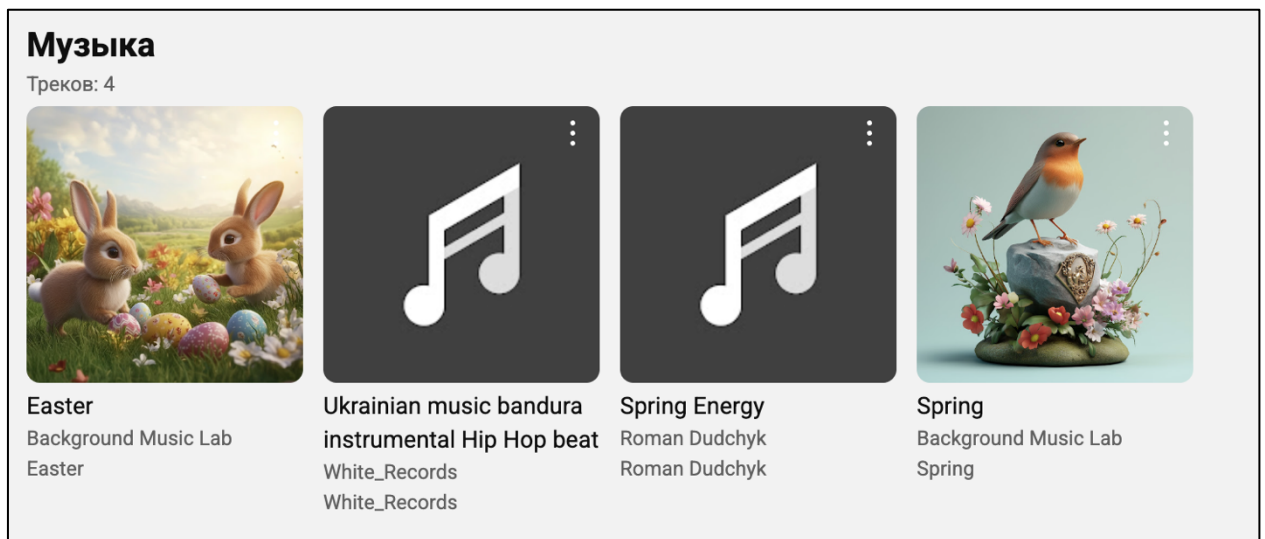
Аудіальний контент є основною формою подання інформації у проєкті. Структура епізодів включає теоретичну вступну рубрику тривалістю до трьох хвилин, яка подає екологічний або історико-культурний контекст, далі – основна наративна частина (до десяти хвилин), що містить історію, пов’язану з конкретною річкою, населеним пунктом або людською долею, і завершується емоційною або художньою ноткою – піснею, фольклорним фрагментом, поетичним текстом. Звуковий контент є ядром медіапроєкту “Історія на берегах” і основним носієм журналістського меседжу. Саме через звук реалізується наративна стратегія проєкту, що поєднує публіцистичний аналіз, художню інтерпретацію, документальні свідчення та емоційне занурення слухача в атмосферу конкретного місця. Кожен епізод подкасту має чітку трискладову структуру: 1) вступна рубрика з короткою теоретичною або аналітичною подачею теми (екологічний контекст, історичні факти, культурологічні акценти); 2) основна розповідь, побудована як наратив – від конкретної історії до загального сенсу; 3) емоційна розв’язка, де звучить пісня, фрагмент усної народної творчості, уривок з поезії або голос місцевого мешканця.

У процесі створення аудіоматеріалу активно застосовуються виражальні засоби звукової журналістики: дикторський голос – чіткий, спокійний, емоційно врівноважений, із дотриманням ритміки мовлення; інтонаційне моделювання, що дозволяє підкреслити драматизм або теплоту моменту; аудіоефекти – зокрема, шум річки, шелест листя, кроки, скрип дверей, дзвін церков чи пташиний спів, які забезпечують глибину звучання й ефект присутності. Важливу роль відіграє фонові музика: обираються інструментальні фрагменти з мінімальною мелодичністю, щоб не перевантажити звукову палітру, але підтримати атмосферу. Подекуди

інтегруються автентичні пісні чи аудіофрагменти з архівів, що підсилює документальний ефект (Рис.4.)

Рис.4. Музичні треки, використані в епізоді 1 подкасту “Ірпінь. Річка, яка стала обороною” а ідентифіковані платформою “Youtube” [23]

Драматургія епізодів дотримується принципу “від локального – до універсального”: історія окремої річки стає метафорою ширших суспільних процесів (війна, екологічна загроза, втрата дому, ностальгія, відродження). Таким чином, аудіальний контент не лише інформує, а й виконує

екзистенційну та ідентифікаційну функцію, надаючи слухачеві інтимне відчуття причетності до спільної історії.

Особливої уваги в аудіальному оформленні подкасту заслуговує ритмічна організація звуку. Вона виконує не лише естетичну, а й когнітивну функцію: чіткий ритм мовлення диктора, логічно побудовані паузи, варіативність темпів сприяють кращому сприйняттю складної або емоційно насиченої інформації. Наприклад, історії про зниклі або забруднені річки подаються у більш повільному темпі, що акцентує вагу проблеми. Натомість розповіді про місцеві ініціативи з відновлення водойм або героїв-ентузіастів супроводжуються енергійнішою дикцією, що створює ефект оптимізму й динаміки.

Ключову роль у створенні атмосфери відіграє звук як образ. У контексті подкасту “Історія на берегах” звук природи – це не лише фонове тло, а повноцінний наративний компонент, який передає текстуру простору, історичну глибину, зміну епох. Звук дзюркотіння Терси чи сплесків Ірпеня

стає маркером місця, часу, стану річки й водночас символом неперервності, що проходить через покоління. У деяких епізодах використовується “живий звук” із місця запису, що не фільтрується штучно, аби зберегти автентичність – зокрема, у фоновому звучанні чути голоси мешканців, шурхіт очерету, шелест дерев.

Також важливо зазначити, що подкаст експериментує з поліфонічністю звучання – паралельне накладання голосу оповідача й фонових голосів (наприклад, розповідей місцевих жителів або зачитування архівних текстів). Це дозволяє досягти ефекту багатоголосся, де різні перспективи поєднуються в одному аудіальному просторі. Такий підхід сприяє глибшому емоційному включенню слухача і підсилює документальний вимір проєкту.

Окремий напрям у роботі з аудіалом – монтаж і постпродакшн. Для кожного епізоду використовується професійна обробка звуку: очищення від шумів, нормалізація гучності, еквалізація, корекція частот. Це забезпечує не лише технічну якість продукту, але й комфортне прослуховування незалежно від типу пристрою – навушників, автомобільної акустики або мобільного динаміка. Слухач повинен зануритися в історію повністю – без перешкод і з максимальним ефектом присутності. Таким чином, аудіальний контент подкасту є не лише носієм смислу, а й повноцінною художньою структурою, в якій голос, звук, тиша і ритм працюють як складові єдиного тексту. Це дозволяє говорити про подкаст як про жанр журналістики, де аудіо перестає бути лише технічним засобом передачі інформації – натомість стає платформою для розгортання складної, багаторівневої, емоційно насиченої історії.

Текстовий контент краєзнавчою важливою складовою подкасту “Історія на берегах”, оскільки саме за допомогою тексту здійснюється первинне ознайомлення аудиторії зі змістом епізоду, його структурою, інтонацією й акцентами. Текстові елементи проєкту поділяються на кілька груп:

- опис епізоду на платформах розміщення – стислий, інформативний, структурований текст обсягом 400–600 знаків, у якому зазначаються ключові теми випуску, хронометраж, учасники (у разі наявності

коментарів), а також посилання на першоджерела або архівні матеріали. Опис виконує не лише функцію інформування, а й є інструментом SEO-оптимізації;

- тексти для соціальних мереж (Instagram, Facebook, Telegram) – більш емоційно забарвлені, адаптовані до особливостей комунікації в соцмережах. У них використовуються прийоми залучення аудиторії: питання, прямі звертання, уривки з діалогів, цитати героїв, ключові тези. Цей тип тексту виконує функцію залучення, спонукаючи слухача перейти до прослуховування епізоду;

- анотації до циклу випусків – для сайтів партнерів або публікацій у ЗМІ готується короткий авторський текст, що подає концепцію окремого циклу (наприклад, епізоди про річки Київщини чи Запорізької області). Тут текст виступає як частина публіцистичного продукту, що поєднує інформативність і художність;

- тексти супровідних матеріалів – наприклад, у мультимедійних лонгрідах на основі подкасту або в Telegram-каналі публікуються тексти, які розкривають додаткові теми: біографії героїв, історії населених пунктів, факти з історичних джерел, екологічні аналітики.

Усі тексти проєкту створюються з урахуванням базових принципів журналістики: точності, достовірності, стилістичної виразності, логічності. Водночас у стилістиці превалює наративна форма, що надає перевагу живій мові, розмовному синтаксису, органічному вплетенню художніх образів та метафор. Це дозволяє текстовому компоненту не просто супроводжувати аудіо, а створювати додаткову площину сенсів, у якій реалізується місія проєкту – збереження пам'яті, голосу місця, особистого зв'язку зі своєю землею (Рис.5.).

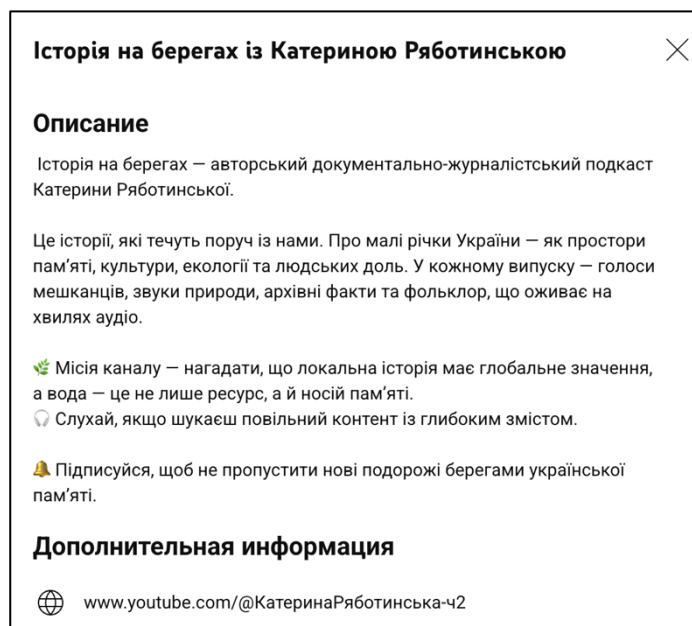

Рис.5. Опис каналу на YouTube [25]

У процесі створення аудіоматеріалу активно застосовуються виражальні засоби звукової журналістики: дикторський голос — чіткий, спокійний, емоційно врівноважений, із дотриманням ритміки мовлення; інтонаційне моделювання, що дозволяє підкреслити драматизм або теплоту моменту; аудіоефекти — зокрема, шум річки, шелест листя, кроки, скрип дверей, дзвін церков чи пташиний спів, які забезпечують глибину звучання й ефект присутності. Важливу роль відіграє фонові музика: обираються інструментальні фрагменти з мінімальною мелодичністю, щоб не перевантажити звукову палітру, але підтримати атмосферу. Подекуди інтегруються автентичні пісні чи аудіофрагменти з архівів, що підсилює документальний ефект. Драматургія епізодів дотримується принципу “від локального — до універсального”: історія окремої річки стає метафорою ширших суспільних процесів (війна, екологічна загроза, втрата дому, ностальгія, відродження).

Візуальний контент зосереджений на розробці обкладинок епізодів, стилістики сторінки подкасту, оформленні публікацій у соціальних мережах. Для оформлення візуального контенту застосовується єдина система шрифтів (сенситивний шрифт без зарубок для основного тексту, декоративний — для акцентів), палітра кольорів із природних відтінків (синій, зелений, охра), ілюстрації ручної графіки, які створюють ефект локальності й персонального

дотику до теми. Візуальний контент у структурі подкасту “Історія на берегах” виконує функцію візуальної ідентифікації проєкту, підтримує його концепцію та емоційне наповнення, сприяє залученню аудиторії через графічну привабливість і послідовність візуальної комунікації. Хоча подкаст є переважно аудіальним форматом, візуальні елементи відіграють ключову роль на всіх етапах дистрибуції та просування – від оформлення обкладинок до візуального стилю соціальних мереж, промоційних відео й анімацій.

Основною візуальною одиницею є обкладинка кожного епізоду, яка виконує функцію своєрідного “візуального заголовка”. У подкасті обкладинки розробляються у єдиному стилі з використанням повторюваних графічних елементів: іконки річки, локальних ландшафтів, абстрактних хвиль чи кільцеподібних розводів на воді. Графічні елементи відображають природу кожного епізоду – наприклад, для епізоду про Терсу використано стилізований місток, а для річки Ірпінь – графічну реконструкцію старого човна. Це створює додаткову асоціативну цінність і забезпечує пізнаваність візуального стилю.

Колористика візуального контенту відповідає загальному настрою подкасту: переважають природні, м’які кольори – відтінки синього, бежевого, коричневого. Вони формують у глядача відчуття зв’язку з природою, спокою, глибини, рефлексії. Для акцентування окремих елементів застосовуються контрастні вкраплення, наприклад, червоний чи жовтий, що підкреслює певну тему (екологічна загроза, тривога, небезпека зникнення). Усі кольори гармонізовано адаптовані до цифрових платформ (Instagram, Spotify, YouTube), що забезпечує якісне відображення на різних екранах і пристроях. Назви подкасту й епізодів оформлюються у декоративному шрифті, стилізованому під рукопис, що додає елемент емоційної близькості та індивідуальності. Окремо варто відзначити візуальний супровід у соціальних мережах, де графічні елементи комбінуються з текстами: публікації оформлюються як слайди з цитатами героїв, короткими тезами епізоду, візуальними метафорами. Зображення часто супроводжуються підписами з питаннями до аудиторії, що стимулює коментарі й обговорення. У деяких

випадках використовується графічна інфографіка, наприклад, для позначення водного шляху річки, її приток, історичних назв. Загалом, візуальний контент у подкасті “Історія на берегах” виконує не лише функцію доповнення, а й є повноцінним засобом виразності, що формує бренд медіапродукту, відображає його концепцію, емоційний тон, і забезпечує цілісність комунікації з аудиторією.

Аналіз контентної складової та засобів виразності у подкасті “Історія на берегах” дозволяє зробити висновок, що сучасний журналістський подкаст функціонує як комплексна мультимедійна платформа, де кожен елемент – аудіальний, текстовий, візуальний або інтегрований мультимедійний виконує окрему функцію, але в поєднанні створює цілісний комунікативний ефект. Аудіальний контент у подкасті виступає основним носієм смислу і базується на продуманій драматургії, емоційній ритміці, використанні звукових ефектів і поліфонічності звучання, що дозволяє досягти ефекту глибокого занурення слухача у простір історії. Текстовий супровід відіграє роль структурного орієнтира для аудиторії, сприяє поширенню матеріалу через дистрибуційні канали, а також створює додаткові сенсові пласти через наративне оформлення. Візуальні компоненти від обкладинок епізодів до стилістики в соціальних мережах формують бренд подкасту, забезпечують його пізнаваність і додають візуальної виразності до аудіального продукту. Створення контенту в сучасному журналістському подкасті потребує системного підходу, у якому поєднуються знання з медіадизайну, драматургії, аудіомонтажу та цифрової комунікації. Засоби виразності працюють не ізольовано, а як єдина структура у синтезі з концепцією, місією проєкту, жанровою специфікою та очікуваннями аудиторії. Саме такий інтегрований підхід дозволяє подкасту “Історія на берегах” виконувати не лише інформаційну, а й культурну, просвітницьку та ідентифікаційну функції в сучасному українському медіапросторі.

2.4. Технічні й програмні засоби

Технологічне забезпечення є важливою складовою створення якісного подкастингового продукту. Від вдало підібраних технічних і програмних рішень залежить не лише звучання, а й ефективність подальшої обробки, монтажу, оформлення та поширення епізодів. Подкаст “Історія на берегах” створюється в умовах мобільної продакшн-моделі, яка дозволяє зберігати гнучкість формату, адаптованість до виїзного запису, зручність у монтуванні та збереженні високої якості звуку.

Основним пристроєм для запису інтерв’ю та фонових звуків є портативний диктофон інтегрований в телефон, який забезпечує чисте стереозвучання та має можливість ручного регулювання рівня сигналу. У студійних умовах можливе використання високоякісного обладнання, що забезпечує високоякісну передачу голосу без додаткових шумів. Для мобільного запису в польових умовах (біля річок, у селах) додатково використовується петличний мікрофон Boya BY-M1 [17], підключений до смартфона, що дозволяє зберігати розмови з місцевими жителями в реальних умовах звукового середовища.

Для запису голосу в приміщенні використовується природня звукоізоляція з метою зменшення відлуння та забезпечення м’якого звучання. Обробка звуку додатково коригується на етапі монтажу шляхом шумозаглушення та нормалізації.

Основною платформою для монтажу та редагування є “Audacity”. Це безкоштовний програмний редактор, який дозволяє здійснювати всі ключові операції: обрізку, нормалізацію гучності, еквалізацію, накладення звукових ефектів, плавні переходи [39]. Для складніших епізодів, де потрібно працювати з декількома доріжками, застосовується “Adobe Audition”, що дає змогу зберігати проєкти у високій якості та здійснювати точне коригування звуку [36].

Усі сирі записи, чернетки та фінальні версії зберігаються в хмарних сервісах “Google Drive” та “Fex.UA” [42], що забезпечує доступ до файлів з різних пристроїв і гарантує резервне копіювання. Робочий процес організовано за допомогою “Trello” (планування епізодів, трекінг дедлайнів) [58] та Notion (створення сценаріїв, ведення текстових нотаток, структуроване збереження джерел) [52].

Для створення візуального контенту використовується онлайн-сервіс “Canva” (обкладинки епізодів, шаблони для Instagram та Facebook) [40]. Обробка фото і створення уніфікованих стилів для серій здійснюється у Snapseed на мобільних пристроях [56].

Готові епізоди завантажуються через сервіс “Anchor.fm”, який автоматично розповсюджує подкаст на ключові платформи: Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts [37]. Для відеоверсій із візуалізацією (статичне зображення + звук) використовується онлайн-сервіс “Canva” [40], що дозволяє створювати аудіограму з візуальними елементами для YouTube і соціальних мереж.

Вибір технічних і програмних засобів для реалізації подкасту “Історія на берегах” зумовлений як творчою концепцією проєкту, так і практичною потребою у мобільності, гнучкості та високій якості звуку. Завдяки комбінації портативного та студійного обладнання вдається досягати балансу між “живим” польовим записом і чистим, професійним звучанням дикторського голосу. Наявність доступних, але функціонально потужних програмних рішень (Audacity, Canva) дозволяє створювати конкурентоспроможний медіапродукт навіть без залучення великої команди.

Порівняльний аналіз демонструє, що подкаст “Історія на берегах” застосовує подібні підходи до тих, що використовуються у відомих українських подкастах, зокрема: “Температура – нормальна” (Українська правда) акцентує увагу на атмосферному, іноді експериментальному звучанні. У технічному плані проєкт працює з подібними інструментами, однак більше уваги приділяє монтажу та звуковому дизайну [29]. “Словопис” – подкаст з освітнім і культурологічним фокусом, активно комбінує звук, візуальну

інфографіку, тексти та відео. Його мультимедійна модель вказує на важливість кросплатформенного оформлення, подібного до того, що реалізується у “Історії на берегах” [27]. Таким чином, технічна й програмна інфраструктура сучасного подкасту – це не лише питання інструментів, а й частина редакційної стратегії. Вона має бути гнучкою, масштабованою та відповідною до формату, жанру й обраного каналу комунікації. В умовах українського ринку, де багато проєктів розвиваються незалежно, саме грамотна організація технічного процесу дозволяє створювати подкасти високої якості з мінімальними ресурсами.

2.5. Сфера застосування та результати апробації

Творчий проєкт “Історія на берегах”, створений у форматі журналістського подкасту, має широкий потенціал застосування в системі сучасних медіа, зокрема в нішах культурологічної, екологічної, краєзнавчої та документальної журналістики. Створений на платформі Youtube канал “Історія на берегах із Катериною Ряботинською” є провідним цифровим майданчиком для публікації випусків та перспективним ресурсом для залучення аудиторії з інших каналів. [25].

Про перспективність такого залучення зовнішньої аудиторії свідчить статистика каналу, яка засвідчує, що 73,7% відвідувачів каналу є зовнішніми користувачами (Рис.6.).

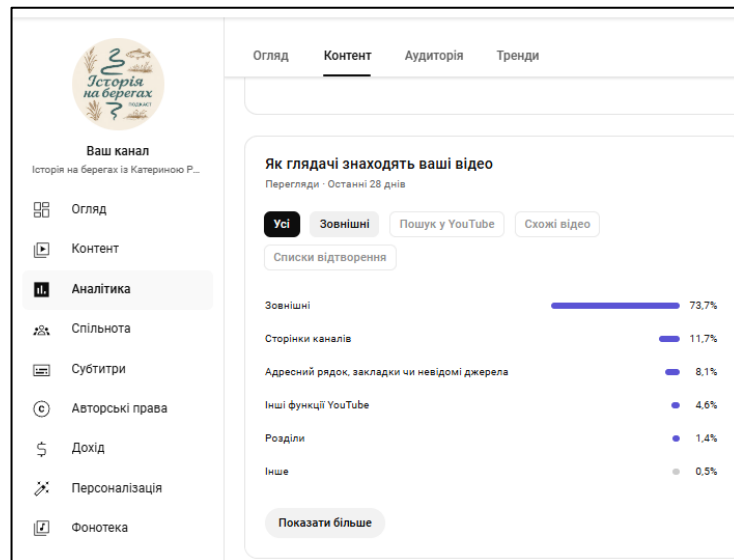

Рис. 6. Дані про знаходження відео на каналі “Історія на берегах із Катериною Ряботинською” користувачами Youtube

Завдяки гнучкій структурі епізодів, міждисциплінарному підходу до тем (історія, природа, локальна ідентичність, екологія, війна та пам’ять), а також мультимедійному супроводу, подкаст може бути інтегрований у низку комунікаційних платформ і тематичних ЗМІ. Зокрема він може бути представлений як авторський спецпроект у межах українських незалежних медіа з аналітичною або культурною спрямованістю – таких як “The Ukrainians”, “Reporters”, “Заборона”, “Локальна історія”, “Суспільне.Культура”. Тематика річок як носіїв локальної пам’яті та ідентичності цілком відповідає їхній редакційній політиці. Епізоди можуть бути адаптовані до форматів спецпроектів з текстовим і візуальним супроводом (лонгріди, мультимедійні історії).

Подкаст може бути апробовано на платформах Spotify, Google Podcasts та Apple Podcasts, що дасть змогу поширювати продукт серед широкої аудиторії слухачів в Україні та за кордоном. Епізоди також розміщуватимуться на YouTube у форматі аудіограм з візуальним оформленням, що забезпечує присутність проекту у відеосегменті.

“Історія на берегах” потенційно може бути представлена у Instagram та Telegram. Акаунти не лише анонсуватимуть нові випуски, а й ведуть комунікацію з аудиторією, публікують фрагменти сценаріїв, додаткові

візуальні матеріали, архівні фото, цитати, мапи тощо. Такий підхід забезпечує залучення та розвиток спільноти навколо подкасту.

У процесі пілотного запуску проєкту було створено перші два повноцінні епізоди (про річки Терса і Ірпінь). Упродовж перших двох тижнів аудиторія прогнозовано сягнула 418 контактів, на всі епізоди також відзначено позитивну реакцію слухачів у формі збільшення відтворення кожного окремого епізоду. За перші кілька днів після публікації першого епізоду подкасту аналітика відеореклами засвідчила CTR на рівні 6,3% при загальній кількості переглядів на рівні 142 відтворень. Ця кількість є органічним показником залучення аудиторії до прослуховування цілком нового проєкту вузької тематичної спрямованості, та мірилом для відслідковування динаміки росту популярності в перспективі роботи, показниками якої є повернення слухачів для прослуховування наступних випусків, тому, на думку авторки цілком задовільними (Рис.7.).

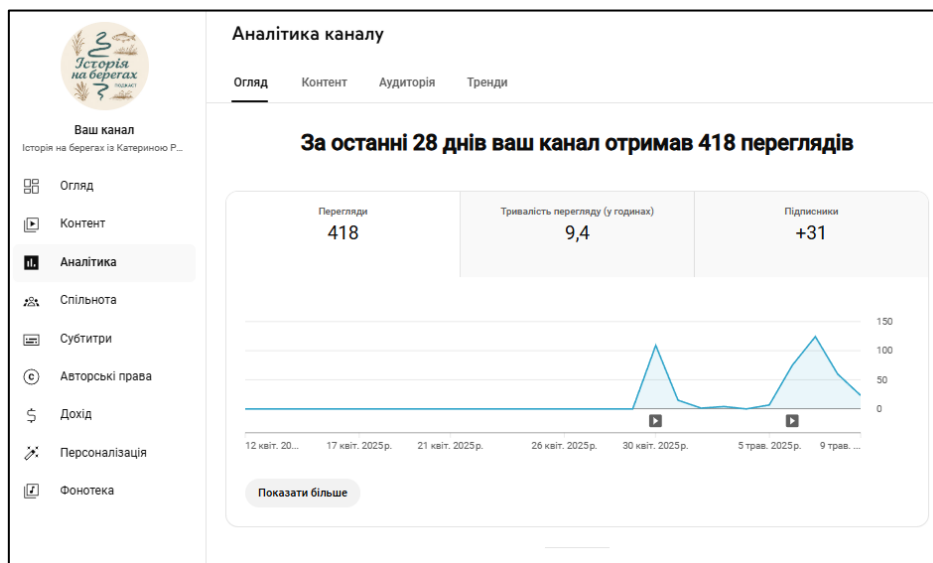

Рис.7. Аналітика відеопереглядів на каналі “Історія на берегах із Катериною Ряботинською”

Цікаво, що основними девайсами, через які користувачі відтворюють подкаст є переважно смартфон 96,2%, планшет 0,8%. Традиційний комп’ютер лише 3,0% (Рис.8).

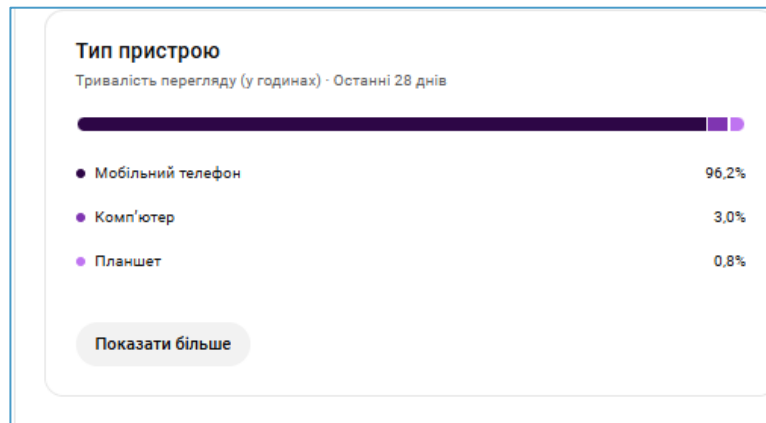

Рис.8. Типи пристроїв споживання подкасту “Історія на берегах із Катериною Ряботинською” [25]

Ці дані підтверджують мобільноцентричний характер сучасного медіаспоживання, особливо в межах аудіоформатів, які традиційно супроводжують користувача у динамічному ритмі життя. Такий високий відсоток мобільного доступу вказує на доцільність адаптації контенту під смартфони як на рівні технічного оформлення (якість звуку, швидке завантаження), так і у просуванні (через соціальні мережі, push-повідомлення, месенджери). Натомість відносно низькі показники переглядів із звичайних комп'ютерів і планшетів підтверджують, що основний фокус має бути саме на мобільну аудиторію, оскільки вона потенційно молодша, активна, часто слухає подкасти в дорозі, під час прогулянок або виконання побутових справ.

Згідно з даними аналітики переглядів (рис. 9), 76,9% тривалості перегляду епізодів подкасту “Історія на берегах із Катериною Ряботинською” припадає на непідписаних користувачів, у той час як підписані слухачі забезпечують лише 23,1% перегляду. Такий розподіл є типовим для нових каналів і свідчить про активне залучення нової аудиторії, яка ще не стала частиною постійної спільноти підписників, але виявляє інтерес до теми. Ці показники дозволяють зробити два важливі висновки. По-перше, наявний потенціал до зростання числа підписників: якщо понад 75% переглядів генерують непідписані слухачі, це означає, що значна частка аудиторії може бути перетворена на постійну за умови правильної мотивації. По-друге, це вказує на ефективність метаданих (назви, описи, мініатюри), які спонукають нових користувачів перейти до прослуховування. Варто посилити заклики до підписки в описах епізодів та в аудіо-інтро, а також продовжити стратегічне

поширення подкасту через соцмережі, орієнтуючись на тих, хто вже слухає, але ще не підписався.

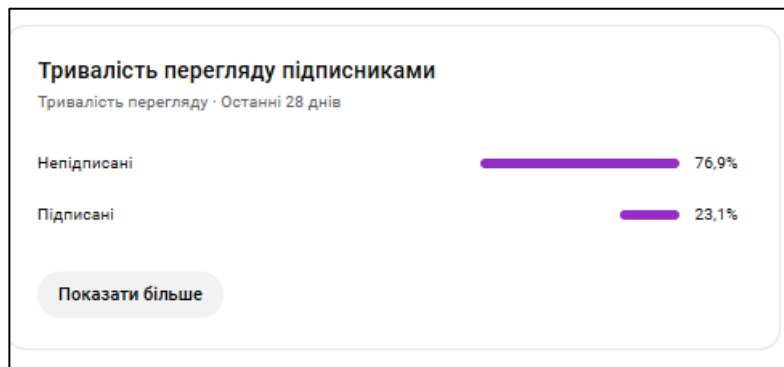

Рис.9. Аналітика аудиторного ядра подкасту за підписною активністю слухачів подкасту “Історія на берегах із Катериною Ряботинською” [25]

На основі статистики переглядів встановлено, що 67,8% аудиторії подкасту становлять жінки, тоді як 32,2% – чоловіки. Частка користувачів, які не вказали стать, дорівнює 0%, що підвищує надійність аналітичних висновків (рис. 10) .

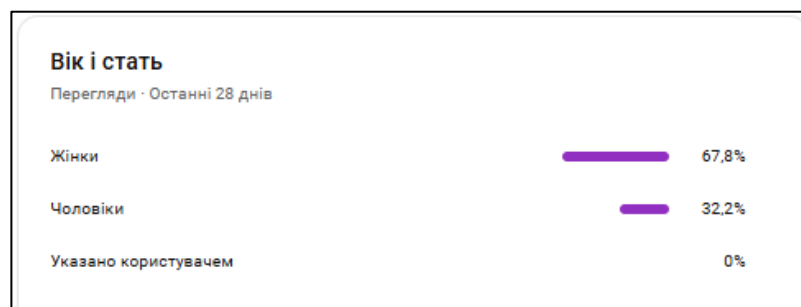

Рис.10. Порівняльна участь жінок і чоловіків у переглядах подкасту “Історія на берегах із Катериною Ряботинською” [25]

Такий гендерний розподіл вказує на домінування жіночої аудиторії, що є логічним у контексті обраної тематики – розповідей, пов’язаних із соціальною рефлексією та культурною ідентичністю. Проте присутність чоловічої частини аудиторії на рівні понад 30% свідчить про ширший інтерес до формату подкасту як сучасного способу споживання журналістського контенту поза традиційними медіа. Отримані дані дозволяють оптимізувати стратегії просування: з одного боку, зберігати фокус на жіночій частині слухачів (через емоційно забарвлені теми, елементи персонального досвіду), з іншого – враховувати інтерес з боку чоловіків, вводячи теми соціального контексту, громадянської участі, історичної пам’яті тощо. Це відкриває перспективи до збалансованого тематичного планування наступних епізодів.

Додатковим підтвердженням ефективності апробації подкасту “Історія на берегах із Катериною Ряботинською” є якісна взаємодія зі слухачами, зафіксована у вкладці “Спільнота” YouTube Studio (рис. 11). Аналіз коментарів до епізодів засвідчує не лише активність користувачів, а й високий рівень залученості: глядачі діляться особистими враженнями, власним досвідом та інтерпретацією тем, порушених у подкасті. Наприклад, у коментарі до другого епізоду йдеться про власні переживання, пов’язані з евакуацією та необхідністю зберігати пам’ять, що демонструє емоційну глибину зв’язку між контентом і слухачем.

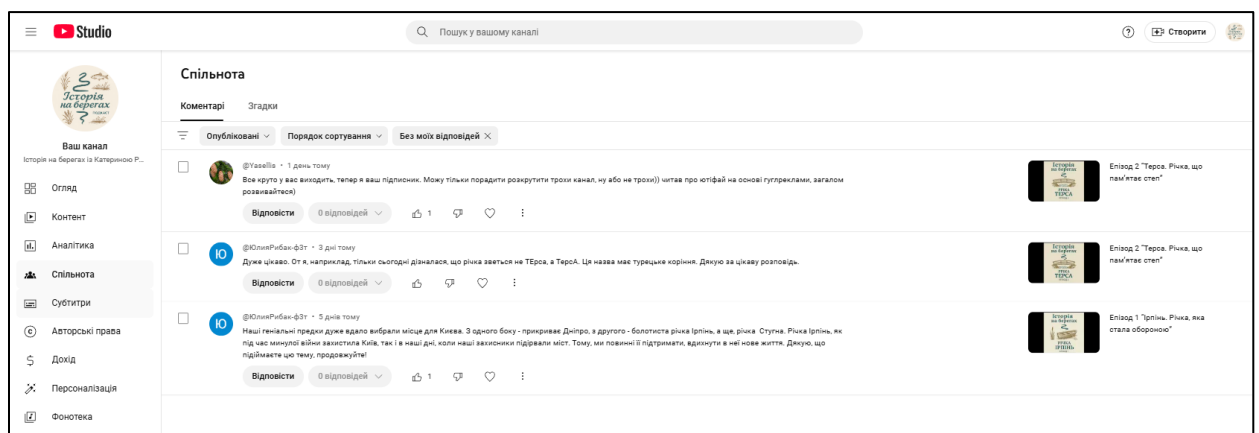

Рис.11. Взаємодія користувачів із контентом подкасту через коментарі [25]

Такі реакції підтверджують, що подкаст функціонує не лише як інформативний продукт, а й як платформа для колективного осмислення досвіду війни, травматичних подій і переосмислення власної ідентичності. У контексті завдання дипломної роботи: дослідити подкаст як формат сучасної журналістики – це свідчить про перехід від односпрямованого мовлення до інтерактивної, діалогічної комунікації, що відповідає новітнім медіатрендам. Коментарі виступають не просто засобом фідбеку, а підтвердженням соціальної дії журналістського продукту, який викликає дискусію, підтримку, спогади та спільне емоційне переживання.

Додатковим джерелом для якісного аналізу апробації подкасту “Історія на берегах із Катериною Ряботинсько” [25] є перелік відкритих підписників каналу. Станом на 11 травня 2025 року підписався 31 користувач, серед них кілька представлено на сторінці аналітики (рис. 12).

Підписники			
Включає лише користувачів, які зробили свої підписки загальнодоступними. Докладніше		9 лют. – 11 трав. 2025р. Останні 90 днів	
Канал	Дата оформлення підп...	Кількість підпис... ↓	Дія
 KOKESHA	7 трав. 2025р.	89 підписок	<button>Підписатися</button>
 Мария Манч	7 трав. 2025р.	13 підписок	<button>Підписатися</button>
 wdfysi	7 трав. 2025р.	10 підписок	<button>Підписатися</button>
 Happy Any	7 трав. 2025р.	9 підписок	<button>Підписатися</button>
 Светлана	7 трав. 2025р.	5 підписок	<button>Підписатися</button>
 Univers de Sidou	7 трав. 2025р.	3 підписки	<button>Підписатися</button>
 Voldevar-p2d	7 трав. 2025р.	2 підписки	<button>Підписатися</button>
 Вальд	7 трав. 2025р.	2 підписки	<button>Підписатися</button>
 Кот Учёный	7 трав. 2025р.	1 підписка	<button>Підписатися</button>
 Kitty Akter	7 трав. 2025р.	1 підписка	<button>Підписатися</button>
Рядків на сторінці: 10 1–10 з багатьох			

Рис. 12. Приклади залучених користувачів як ознака якісної апробації медіапродукту

Це підтверджує, що подкаст приваблює не лише пасивних споживачів контенту, а й тих, хто є активними користувачами платформи, зокрема, мають власні канали або систематично стежать за іншими авторами. Такий тип підписників має вищу ймовірність до подальшої взаємодії: коментування, поширення, прослуховування нових епізодів. Водночас наявність користувачів з мінімальною кількістю підписок (1–2) свідчить про індивідуальний вибір на користь саме цього проєкту. Навіть за невеликої кількості підписників, якісна структура їх акаунтів підтверджує перші ознаки формування аудиторного ядра, на основі якого може розвиватися спільнота слухачів. Це також демонструє ефективність першого етапу органічного поширення подкасту.

Показовим свідченням результативності апробації подкасту “Історія на берегах із Катериною Ряботинсько” [25] є загальна статистика аналітики каналу та нове досягнення (рис. 13). Станом на завершення звітного періоду канал має 31 підписника, з яких усі 31 приєдналися протягом останніх 28 днів, що підтверджує активну фазу зростання аудиторії. Загальна кількість переглядів – 418, а сумарна тривалість перегляду – 9,4 години, що, з огляду на ранній етап розвитку проєкту, є позитивним показником. Крім того, YouTube автоматично зафіксував досягнення позначки 10 підписників і надіслав повідомлення, яке підтверджує, що канал “привертає увагу нових глядачів”. Це свідчить про вихід продукту за межі випадкових переглядів і початок формування стійкої аудиторії, яка повертається до контенту, стежить за новими епізодами та потенційно стає частиною спільноти.

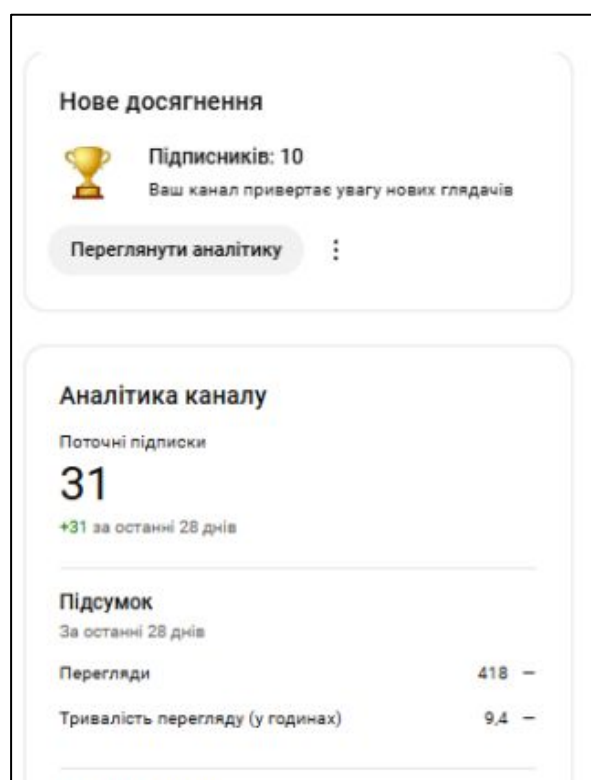

Рис.13. Ріст аудиторії та залучення слухачів на початковому етапі функціонування подкасту

Крім того, формат подкасту виявився потенційно цікавим для співпраці з громадськими організаціями, що займаються екологічною просвітою, зокрема ініціативами на кшталт “Центру екоініціатив Екодія” [34], Громадської організації “Український екологічний клуб “Зелена Хвиля” [7], “Товариство “Зелений Хрест” [30] та ін. Переговори про колаборації дозволять у майбутньому вивести

проект за межі індивідуальної творчої ініціативи і розширити його соціальний вплив.

На основі проведеної апробації авторського подкасту “Історія на берегах із Катериною Ряботинсько” [25] можна зробити однозначні висновки про його ефективність як сучасного медійного продукту. Протягом першого місяця активної роботи канал зібрав понад 400 переглядів, майже 10 годин сумарного прослуховування, 31 підписника та десятки якісних коментарів, що відображають емоційну й особистісну взаємодію з темами подкасту. Понад 96% споживання відбувається з мобільних пристроїв, а 67,8% аудиторії складають жінки – ці цифри повністю відповідають цільовому задуму проєкту та доводять його релевантність.

Показники аналітики свідчать, що подкаст не лише виконує інформаційну функцію, а й формує простір для рефлексії, пам’яті, ідентичності – ключових для журналістики війни та травми. Завдяки доступності, персоналізованому тону, тематичній глибині та цифровому формату, подкаст успішно апробований і має всі передумови для подальшого масштабування як незалежний журналістський медіапроект.

III. ВИСНОВКИ

Поетапна реалізація дослідження подкастів як сучасного формату журналістики в Україні обумовила наступні висновки:

1. У процесі дослідження було проаналізовано сучасні теоретичні підходи до визначення подкастингу як одного з перспективних напрямів журналістики в умовах цифрової трансформації медіапростору. З'ясовано, що подкастинг уже не є лише відгалуженням радіоформату, а набуває статусу самостійної платформи, яка функціонує на основі цифрових технологій, серійної структури контенту та принципів персоналізованої комунікації. Розгляд подкасту як результату ремедіації (М. Андок) та засобу глибокої інтерактивної взаємодії з аудиторією (Е. Ньюзум, М. Ліндгрєн) дав змогу окреслити жанрово-форматну гнучкість цього виду медіапродукту. У роботі доведено, що подкасти поєднують елементи документалістики, аналітики, сторітелінгу, інтерв'ю та освітнього мовлення, що забезпечує багатфункціональність їх використання в журналістській практиці.

У ході аналізу було визначено, що український подкастинг має власну динаміку розвитку, зумовлену запитам аудиторії на глибокий, емоційно забарвлений контент із фокусом на національну ідентичність, культуру пам'яті, локальні теми, екологію та громадську участь. Українські дослідники, зокрема І. Гаврилюк, Т. Гиріна, І. Білик, В. Колісник, акцентують на поєднанні журналістських функцій подкастингу з просвітницькими, комунікативними та соціокультурними. Розгляд подкастів як інструменту публічної історії, ековиховання, неформальної освіти та етичної журналістики надав підґрунтя для практичної реалізації авторського проєкту, що поєднує локальні історії з національним контекстом.

У межах теоретичного аналізу також було досліджено технологічну базу подкастингу. Визначено, що ключовими умовами його реалізації є мобільність, доступність технічних засобів, використання багатотрекового запису, онлайн-редакторів, синхронізація з платформами прослуховування.

Показано, що розвиток подкастів можливий не лише в межах великих медіаорганізацій, але й у форматі персонального медіапроєкту завдяки демократичності технологій.

2. У межах практичної частини дипломної роботи було розроблено концепцію журналістського подкасту “Історія на берегах”, яка базується на поєднанні документального сторітелінгу, локального репортажу та культурологічного осмислення середовища річкових територій малих річок України. Сформульовано місію подкасту – збереження голосу локальних ландшафтів, водних артерій України як частини історичної пам’яті, елементу ідентичності та маркеру взаємозв’язку людини з природою. В основі проєкту лежать розповіді про малі річки України в контексті людських доль, колективної історії, культурних трансформацій, екологічних викликів і воєнного досвіду.

Жанрово подкаст визначено як документальний аудіальний наратив з елементами публіцистики, репортажу та художнього сторітелінгу. Форматна модель передбачає 13-хвилинні епізоди, які структуровано на три частини: вступну інформаційну рубрику з теоретичним або екологічним контекстом, основну історію із залученням героїв, архівних свідчень або особистих наративів, а також завершення у вигляді аудіального акценту – пісні, вірша, або голосу самої річки. Така структура дозволяє створити завершену, логічно й емоційно цілісну історію у межах одного випуску.

Цільовою аудиторією подкасту визначено освічених слухачів віком 25–55 років, зацікавлених у культурологічній, екологічній, історичній тематиці, які споживають медіаконтент у форматі мобільного аудіо. Особливий акцент зроблено на слухачах, що належать до діаспорних спільнот або вимушених переселенців після 2014 р., оскільки для них проєкт виконує також функцію збереження ментального зв’язку з рідним батьківським краєм. Стратегія подачі інформації базується на принципах емоційної достовірності, інклюзивності, діалогічності й екологічної етики.

У процесі роботи було визначено засоби реалізації концепції: авторський голос, польовий звук, автентичні пісні та фольклор, гнучка драматургія,

використання синхронів, звукових ефектів та фонові музики. Продумано візуальний супровід проєкту: обкладинки, інфографіка, ілюстрації, соціальні сторінки. Створено єдину стилістику в усіх платформах поширення.

3. У рамках практичної частини кваліфікаційної роботи реалізовано прем'єрні випуски авторського подкасту “Історія на берегах”, що поєднує документальний підхід до висвітлення локальної історії з художніми засобами аудіального сторітелінгу. Створення епізодів стало результатом повного циклу журналістського виробництва від підготовки сценарію й пошуку джерел до запису, монтажу, звукового дизайну, візуального оформлення та публікації. Апробація подкасту на платформі YouTube підтвердила його релевантність і ефективність як медіапродукту. Упродовж перших 28 днів активного поширення, канал зібрав 418 переглядів, 9,4 години тривалості прослуховування, а також 31 підписника, з яких усі 31 приєдналися саме у звітному періоді. Подкаст отримав 100% позитивної реакції у вигляді вподобань до обох епізодів, а коментарі слухачів продемонстрували високий рівень емоційного залучення: користувачі не лише дякували, а й ділилися власними історіями, перегукуючись із темами епізодів.

Особливу увагу в аналізі приділено поведінковим характеристикам аудиторії. Згідно з аналітикою, 96,2% тривалості переглядів припадає на мобільні пристрої, що підтверджує правильність обраного формату – короткий, емоційний, глибоко персоналізований подкаст, пристосований до ритму повсякденного життя. Гендерний розподіл слухачів показав домінування жінок (67,8%), що цілком відповідає цільовій аудиторії. Водночас 32,2% чоловічої аудиторії свідчать про ширший суспільний інтерес до тем, що поєднують історичну пам'ять, тіло і ландшафт. Інші аналітичні показники, зокрема типи пристроїв, тривалість переглядів підписниками (лише 23,1%, решта – нові слухачі), динаміка підписок, запити в трендах вказують на добру індексацію контенту та потенціал до охоплення нової аудиторії за умови продовження проєкту. Повідомлення про досягнення перших 10 підписників і відкриті профілі реальних користувачів також засвідчують органічне зростання каналу.

Апробація підтвердила, що подкаст не лише виконаний відповідно до завдання із урахуванням наративної глибини, екологічного й історичного контексту та художнього звучання, а й функціонує як медіа, що справді працює зі слухачем. Отримані цифрові дані є не просто метрикою переглядів, а доказом комунікативного впливу: слухач слухає, реагує, підписується, залучається, що є ознакою того, що подкаст презентує себе не лише як творчу роботу, а як форму сучасної української журналістики, він є спробою переосмислення зв'язку між людиною, пам'яттю та природою в умовах динамічних суспільних змін і травм останнього десятиліття. Створення подкасту стало формою внутрішнього дослідження українського ландшафту не лише як географічного простору, а як простору ідентичності, спогадів, локальної культури, забутих і знову відкритих смислів. Малі річки, як символічні артерії української землі, постають у проєкті не лише як об'єкти спостереження, а як носії голосу, а голосу місця, історії тощо.

У контексті національно-визвольної війни України проти росії та глобальних екологічних викликів подкаст “Історія на берегах” пропонує функцію актуалізації представлення людини як гуманістичної істоти через пам'ять, співпереживання, зв'язок із землею, повагу до історії тощо. Через особисті локальні історії, звуки природи та живі голоси людей цей проєкт утворює роль журналістики як простору для розмови про найважливіше: життя, спадкоємність поколінь, тяглість, відповідальність і надію.

IV. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аврамчук О., Кабачинський І. Без оголошення війни. *NV Подкасти*. 2025. URL.: <https://podcasts.nv.ua/podcast/335-bez-ogoloshennya-viyny.html>.
2. Білик І., Колісник В. Подкаст-маркетинг: сучасні стратегії просування бізнесу через аудіоформат. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2024. № 20. С. 190–201.
3. Водний кодекс України. Офіційний портал Верховної Ради України. *Законодавство України*. 1995. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Вулиця Степана Бандери. *Радіо “Накипіло”*. 2025. URL.: <https://www.village.com.ua/village/life/podcast/330365-podcast-vulytsya-stepana-bandery-announcement-2022>.
5. Гаврилюк І. Подкасти в системі українських інтернет-медіа. *Образ*. 2022. Вип. 1. С. 72–79.
6. Гиріна Т. Ціннісно-змістовий вимір “Українського часу” національної громади в радіопросторі Канади. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”: журналістика*. 2023. №1, С. 9–15. <https://doi.org/10.23939/sjs2023.01.009>.
7. Громадська організація “Український екологічний клуб “Зелена Хвиля”. *Ecoclubua*. 2025. URL.: <https://ecoclubua.com/ekoklub-zelena-hvylya/ngo/>.
8. Давні міста. Локальна історія. *NV подкасти*. 2025. URL.: <https://podcasts.nv.ua/podcast/266-davni-mista.html>.
9. Завези мене. *Ukrainer*. 2025. URL.: <https://pod.link/1598720439>.
10. Закон України “Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста” Офіційний портал Верховної Ради України. 1997. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

11. Закон України “Про інформацію” *Офіційний портал Верховної Ради України*. 1992. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
12. Закон України “Про медіа”. *Офіційний портал Верховної Ради України*. 2023. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>.
13. Ковтун Н. Літературні подкасти в медіапросторі: тематично-жанрові пріоритети. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2023. № 1 (53), С. 71–79.
14. Кодекс етики. *Комісія з журналістської етики*. 2013. URL.: <https://cje.org.ua/ethics-codex/>.
15. Конституція України. *Офіційне інтернет-представництво Президента України*. 2025. URL.: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>.
16. Ляска В. Без Брону з Віталієм Ляскою. Локальна історія. *NV подкасти*. 2025. URL.: <https://podcasts.nv.ua/podcast/179-bez-bromu-z-vitaliem-liaskoyu.html>.
17. Мікрофон Воуа ВУ-М1 (196624). *Розетка*. 2025. URL.: https://rozetka.com.ua/boya_196624/p163567293/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw-qi_BhBxEiwAkxvbkH1Yb2O4BbpqDR9K6CQQb_Esey8tSKos7UNBKTnqoPr8329yuZkM8hoCw-8QAvD_BwE.
18. Найєм М., Сотникова В. Де ми?. *Свідомі*. 2023. URL.: <https://podcasts.apple.com/ua/podcast/%D0%B4%D0%B5-%D0%BC%D0%B8/id1695847361>.
19. Ньюзум Е. Гучніше! Як створювати подкасти. Харків. Віват. 2022. 336 с.
20. Подкаст. Напам’ять. *Український інститут національної пам’яті*. 2025. URL.: <https://podcasts.apple.com/ru/podcast/%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%BA%D0%B0%D1%81%D1%82-%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D0%B0%D0%BC%CA%BC%D1%8F%D1%82%D1%8C/id1707763380>.

21. Поліковська Ю. Ольга Тищук-Вольська: 2024 рік в українському ютубі – рік подкастів, зростання реклами та шортсів. *Media Sapiens*. 2025. URL.: <https://ms.detector.media/trendi/post/37141/2025-01-07-olga-tyshchuk-volska-2024-rik-v-ukrainskomu-yutubi-rik-podkativ-zrostannya-reklamy-ta-shortsiv/>.

22. Постанова Кабінету міністрів України “Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках”. *Законодавство України*. 2023. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-%D0%BF#Text>.

23. Ряботинська К. Епізод 1 “Ірпінь. Річка, яка стала обороною”. *Історія на берегах із Катериною Ряботинською*. 2025. URL.: <https://www.youtube.com/watch?v=is3F76bKRMw>

24. Ряботинська К. Епізод 2 “Терса. Річка, що пам’ятає степ”. *Історія на берегах із Катериною Ряботинською*. 2025. URL.: <https://www.youtube.com/watch?v=reA1inPVDv0&t=13s>.

25. Ряботинська К. *Історія на берегах із Катериною Ряботинською*. Youtube. 2025. <https://www.youtube.com/@%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%A0%D1%8F%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%872>.

26. 17 цілей сталого розвитку. *Global Compact*. 2025. URL.: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>.

27. Словопис. *Slovopys*. 2025. URL.: https://slovopys.kubg.edu.ua/category/chytaty_slukhaty_dyvytys/.

28. Страшко І. Освітній потенціал подкастингу: філософсько–педагогічний аспект. *Гілея: науковий вісник*. 2015. Вип. 103. С. 268–273.

29. Температура – нормальна. Українська правда. *NV подкасти*. 2023. URL.: <https://podcasts.nv.ua/podcast/143-temperatura-normalna.html?page=4>.

30. Товариство “Зелений Хрест”. *Зелений хрест*. 2025. URL.: <https://social.lviv.ua/ngo/perelik-gromadskykh-organizacij/zeleniy-khrest-gromadska-organiza/>.
31. Туди-Сюди. *Локальна історія*. 2023. URL.: <https://www.youtube.com/watch?v=6RicwCn7DZA>.
32. Урк Фольк. *Суспільне мовлення*. 2025. URL.: <https://podcasts.apple.com/ru/podcast/%D1%83%D0%BA%D1%80-%D1%84%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BA/id1705884536>.
33. Царик Г. Подкаст як жанр сучасного медійного дискурсу. *Південний архів: філологічні науки*. 2023. № 95. URL.: <https://www.pa.journal.kspu.edu/index.php/pa/article/view/864>.
34. Центр екоініціатив Екодія. *Екодія*. 2025. URL.: https://ecoaction.org.ua/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw-qj_BhBxEiwAkxvbkFd3iv_tLJPh6jvJx5NByHY3a4jPJJ66O-pM8TT8kXWhwBkpsvQlDxoCqX4QAvD_BwE.
35. Шпотя А., Балюн О. Подкасти як ефективний інструмент у формуванні емоційної привабливості брендів. *Обрії друкарства*. 2024. № 2(16). С. 33–43.
36. Adobe Audition. *Adobe*. 2025. URL.: <https://www.adobe.com/ua/products/audition.htm>
37. Anchor.fm. *Creators.spotify*. 2025. URL.: <https://creators.spotify.com/>
38. Andok M. Podcast – The Remediation of Radio: A Media Theoretical Framework for Podcast Research. *Journalism and Media*. 2025. № 6(1): 7. URL.: <https://www.mdpi.com/2673-5172/6/1/7>.
39. Audacity. *Audacityteam*. 2025. URL.: <https://www.audacityteam.org/>.
40. Canva. *Canva* 2025. URL.: https://www.canva.com/uk_ua/.
41. Carlin D. *Hardcore History*. 2025. URL.: <https://www.dancarlin.com/hardcore-history-series/>.
42. Fex.UA. *Fex.net*. 2025. URL.: <https://fex.net/>.
43. García de Torres E., Legorburu Hortelano J. M., Parra-Valcarce D., Edo C. Intimacy in Podcast Journalism: Ethical Challenges and Opportunities in Daily

News Podcasts and Documentaries. *Media and Communication*. 2025. №13. URL.: <https://www.cogitatiopress.com/mediaandcommunication/article/view/8994>.

44. Gladwell M. Revisionist History. *Pushkin*. 2025. URL.: <https://www.pushkin.fm/podcasts/revisionist-history>.

45. Hitsuwari J., Hayashi T. Comparison of Listening Experiences by Podcast Styles: Monologue versus Dialogue. *Researchsquare*. 2025. URL.: <https://www.researchsquare.com/article/rs-6217086/v1>.

46. Holland T., Sandbrook D. The Rest Is History. *Spotify*. 2025. URL.: <https://open.spotify.com/show/7Cvsbcjhtur7nplC148TWy>.

47. Howland E., Krasnansky A., Dawes A. E. Tune In to Podcasts: Creating Interest in Podcasts Through Genres. *Researchgate*. 2024. URL.: https://www.researchgate.net/publication/386219245_Tune_In_to_Podcasts_Creating_Interest_in_Podcasts_Through_Genres.

48. Hyrina T., Shtyk-Matvienko K. Evolution of radio broadcasting in Ukraine in the wartime: Realities of social information for the population Since february 24, 2022, to the present day. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*, 2023 p., № 1 (53). С.39–46. [http://dx.doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2023.1\(53\).5](http://dx.doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2023.1(53).5)

49. Lindgren M. Intimacy and Emotions in Podcast Journalism: A Study of Award-Winning Australian and British Podcasts. *Journalism Practice*. 2021. №17(2). P. 1–16.

50. Mahnke A. Lore. *Lorepodcast*. 2025. URL.: <https://www.lorepodcast.com/>.

51. Mercy O. From AI to Listener: Creating Tailored Podcasts with Machine Learning. *International Research Journal of Modernization in Engineering Technology and Science*. 2025. Vol. 12(4). P. d39–d49.

52. Notion. *Notion*. 2025. URL.: <https://www.notion.com/>.

53. Radio Diaries. *Radio Diaries*. 2025. URL.: <https://www.radiodiaries.org/>.

54. Ramamurthy S., Mamuwala A. Podcast Journalism. *Handbook of Digital Journalism*. 2024. URL.: https://www.researchgate.net/publication/380307136_Podcast_Journalism.

55. Rautiainen-Keskustalo T. Podcast – kuunteleminen tekstinjälkeisessä ajassa. *Lähikuva – audiovisuaalisen kulttuurin tieteellinen julkaisu*. 2024. № 37(4). P. 30–46.

56. Snapseed. *Apps.Apple*. 2025. URL.: <https://apps.apple.com/ru/app/snapseed/id439438619>.

57. The British History Podcast. *Thebritishhistorypodcast*. 2025. URL.: <https://www.thebritishhistorypodcast.com/>.

58. Trello. *Trello*. 2025. URL.: <https://trello.com/uk>.

59. Turner M.W., Schaefer M. A Podcast Format for Expanding Knowledge Through Engaging With Expertise. *Researchgate*. 2023. URL.: https://www.researchgate.net/publication/372783351_A_Podcast_Format_for_Expanding_Knowledge_Through_Engaging_With_Expertise.

60. UkraineWorld. Podcasts. *Ukraineworld*. 2025. URL.: <https://ukraineworld.org/en/podcasts>.

IV. ДОКУМЕНТАЦІЯ

Концепція: “Історія на берегах” – це екологічно-культурологічний подкаст, присвячений малим річкам України як елементам національної пам’яті, екосистемної рівноваги та культурної ідентичності. У кожному епізоді презентується одна річка з кожної області України.

Цільова аудиторія: Слухачі, зацікавлені у філософському, культурологічному осмисленні природи як частини ідентичності; мешканці міст і сіл, студенти, вчителі, активісти, краєзнавці.

Кожна серія присвячена одній малій річці з різних областей України.

Формат: 3 хв – екологічний блок, 10 хв – сторітелінг, завершення – музична композиція.

Основний лейтмотив сезону: “Річка – це не тільки вода, це пам’ять, голос і серце місцевості”.

Повний перелік епізодів 1 сезону

“Історія на берегах: Води України. Частина Перша”

1. Київська область – Річка Ірпінь

Еко-блок: Забудова заплавл, незаконне освоєння прибережних смуг.

Історія: Ірпінь — річка письменників (Рильський, Заболотна), дач, парків.

Музика: Христина Соловій – «Тримай».

Посил: Річка як простір натхнення і втраченої гармонії.

2. Запорізька область – Річка Терса

Еко-блок: Зменшення об’єму через гідроспоруди на Дніпрі.

Історія: Степова річка, що текла повз Січові укріплення, легенди про козацькі переправи.

Музика: Гурт «Онейроїд» – «Козацькому роду нема переводу».

Посил: Річка як нитка, що з'єднує степову волю й сучасне відродження.

3. Волинська область – Річка Турія

Еко-блок: Заболочені землі та роль Турії в збереженні птахів.

Історія: Турія в літописах, біля якої зупинялись чумацькі шляхи.

Музика: «Ой поїхав чумак за Дунай».

Посил: Річка як тиха опора торгівлі, пам'яті і перехресть.

4. Рівненська область – Річка Стубла

Еко-блок: Забруднення сільськогосподарськими відходами.

Історія: Стубла – прихисток УПА та таємні криївки.

Музика: Бандуристи Рівненщини – інструментал.

Посил: Вода як мовчазний свідок боротьби.

5. Львівська область – Річка Полтва

Еко-блок: Річка в колекторі – трагедія урбанізації.

Історія: Львів на Полтві — місто над річкою, якої не видно.

Музика: Тартак – «Моє місто».

Посил: Прихована вода — метафора забутої основи.

6. Закарпатська область – Річка Боржава

Еко-блок: Загроза забудови русла, паводки.

Історія: Угорські, русинські, українські перекази про річку.

Музика: Народна русинська пісня.

Посил: Річка – живий кордон і міст між культурами.

7. Івано-Франківська область – Річка Прут (верхів'я)

Еко-блок: Сміття туристів у Карпатах.

Історія: Легенда про Довбуша та гірські повені.

Музика: Гуцульський трембітар.

Посил: Прут — сила, воля і непередбачувана природа.

8. Чернівецька область – Річка Серет (верхів'я)

Еко-блок: Забруднення побутовими стоками.

Історія: Річка як межа двох світів — австрійського і румунського.

Музика: Народна буковинська «Ой у лузі червона калина».

Посил: Річка як лінія пам'яті про багатонаціональність.

9. Тернопільська область – Річка Нічлава

Еко-блок: Зарегульованість річища.

Історія: Вода під замками, Нічлава біля Чорткова.

Музика: Хор «Заграва» – обробка народної.

Посил: Тиша під фортецею – тиха річка, гучна історія.

10. Хмельницька область – Річка Бужок

Еко-блок: Висихання джерел через меліорацію.

Історія: Бужок як частина козацького шляху.

Музика: Козацький марш (інструментал).

Посил: Річка як енергія руху і гарту.

11. Вінницька область – Річка Десна (притока Південного Бугу)

Еко-блок: Вирубка прибережних смуг.

Історія: Млини, трагічні історії єврейських громад.

Музика: Пісня-вінок «Ой на горі та й женці жнуть».

Посил: Вода і робота: річка як серце села.

12. Житомирська область – Річка Тетерів (мала частина)

Еко-блок: Проблеми водозбору через кар'єри.

Історія: Легенда про козацький пором і місто Радомишль.

Музика: Гурт «Бурса фолк» – етно-ф'южн.

Посил: Річка як простір перетину – людей, історій, часу.

13. Черкаська область – Річка Ірдинь

Еко-блок: Зміна гідрологічного режиму через осушення боліт.

Історія: Легенди козацьких та гайдамацьких зборів у плавнях.

Музика: Тарас Компаніченко – давня козацька пісня.

Посил: Болото — не порожнеча, а простір стійкості.

14. Полтавська область – Річка Коломак

Еко-блок: Пересихання через зміну клімату.

Історія: Річка дитинства Гоголя, образ у «Сорочинському ярмарку».

Музика: ДахаБраха – «Шо з-под дуба».

Посил: Маленька річка – джерело великих візій.

15. Кіровоградська область – Річка Інгул

Еко-блок: Проблема засмічення побутовими відходами в межах міста.

Історія: Інгул як центр ремесел, шляхи переселенців.

Музика: Гурт «The Dooh» – фольк-електроніка.

Посил: Річка як форма нової ідентичності міста.

16. Дніпропетровська область – Річка Самара

Еко-блок: Висихання через промислову діяльність.

Історія: Козацька історія та поселення на Самарському плацдармі.

Музика: Народна пісня «Ой на горі два дубки».

Посил: Річка як фронтір і спогад про свободу.

17. Одеська область – Річка Когильник (верхів'я)

Еко-блок: Солончаки і порушення солевого балансу.

Історія: Степові шляхи, пастухи, татарські сліди, портові легенди.

Музика: Народна пісня Буджака.

Посил: Річка як сполучення моря і суші, міграції і спадку.

18. Миколаївська область – Річка Інгулець

Еко-блок: Вплив кар'єрів на якість води.

Історія: Інгулець – річка степу, що пам'ятає скіфів і козацтво.

Музика: Марина Круть – «Коли мене не стане».

Посил: Навіть найширший степ має свій тихий голос – води.

19. Херсонська область – Річка Конка

Еко-блок: Зникнення через меліорацію та посуху.

Історія: Затоплені села, радянські канали, сучасні екологічні ініціативи.

Музика: Народна кримчацька пісня (архівний запис).

Посил: Річка як втрата і відродження.

20. Крим – Річка Біюк-Карасу

Еко-блок: Гідрологічна криза півострова.

Історія: Традиції кримських татар, легенди про воду і скелі.

Музика: Джамала – «1944».

Посил: Вода – носій свободи, пам'яті й дому.

21. Сумська область – Річка Есмань

Еко-блок: Пересихання через деградацію торфовищ.

Історія: Річка на кордоні з Росією – простір переходу і тиші.

Музика: Пісня «Понад полем іде чумаченько».

Посил: Річка як межа, але не бар'єр.

22. Чернігівська область – Річка Стрижень

Еко-блок: Побутове навантаження у центрі Чернігова.

Історія: Давньоруське місто над річкою – голос тисячоліття.

Музика: Хор ім. Г. Верьовки – обробка старовинної думи.

Посил: Струмок часу, що не зупиняється.

23. Харківська область – Річка Лопань

Еко-блок: Урбаністичне забруднення та бетонування берегів.

Історія: Витоки промислового Харкова та роль річки у формуванні міста.

Музика: Квітка Цісик – «Я піду в далекі гори».

Посил: Річка – нерв і пульс міської культури.

24. Луганська область – Річка Айдар

Еко-блок: Війна і деградація річкових ландшафтів.

Історія: Місця пам'яті, зниклі хутори, тіні степових битв.

Музика: Мелодія на бандурі (інструментал).

Посил: Річка як біль і обітниця відновлення.

25. Донецька область – Річка Казенний Торець

Еко-блок: Вплив вугільної промисловості на водні ресурси.

Історія: Промислова річка й витоки робітничої культури.

Музика: Східнянська народна пісня, перезаписана сучасно.

Посил: Навіть вода серед промисловості зберігає ритм життя.

Сезон 1: 25 епізодів (по одній річці з кожної області)

№	Область Область	Еко-блок	Історико- культурна частина	Завершальна пісня	Гуманітарний посил
1	Волинська Турія	Заболочені землі, птахи	Чумацькі шляхи	Ой поїхав чумак за Дунай	Річка як тиха опора торгівлі та пам'яті
2	Рівненська Стубла	Забруднення відходами	УПА, криївки	Бандуристи Рівненщини	Вода як мовчазний свідок боротьби
3	Львівська Полтва	Річка в колекторі	Прихована річка Львова	Тартак – Моє місто	Прихована вода – забута основа
4	Закарпатська Боржава	Паводки, забудова	Міфи русинів, угорців	Русинська пісня	Річка – міст між культурами
5	Івано- Франківська Прут	Сміття туристів	Легенди про Довбуша	Гуцульський трембітар	Прут – сила, воля, природа
6	Чернівецька Серет	Побутові стоки	Австрійсько- румунський перехід	Ой у лузі червона калина	Річка як пам'ять про багатонаціональніс- ть
7	Тернопільська а Нічлава	Зарегульованість русла	Замки, Чортків	Хор "Заграва"	Тиха річка – гучна історія
8	Хмельницька Бужок	Висихання джерел	Козацький шлях	Козацький марш	Річка як енергія руху

9	Вінницька Десна	Вирубка смуг	Млини, єврейські громади	Ой на горі та й жінці жнуть	Річка – серце села
10	Житомирська Тетерів	Кар'єри	Пором, Радомишль	Бурса фолк – інструментал	Перетин людей, історій, часу
11	Київська Ірпінь	Освоєння берегів	Ірпінь – місто письменників	Христина Соловій – Тримай	Простір натхнення і втрати
12	Черкаська Ірдинь	Осушення боліт	Гайдамаки, плавні	Тарас Компаніченко	Болото – простір стійкості
13	Полтавська Коломак	Пересихання	Гоголь, ярмарки	ДахаБраха – Шо з-под дуба	Джерело великих візій
14	Кіровоградсь ка Інгул	Побутове сміття	Поселення переселенців	The Dooh	Нова ідентичність міста
15	Дніпропетров ська Самара	Промислове висихання	Козацькі плацдарми	Ой на горі два дубки	Річка як спогад про свободу
16	Запорізька Терса	Гідроспороди	Переправи, укріплення	Онейроїд	Річка – нитка степоного спадку
17	Одеська Когильник	Солончаки	Пастухи, порти	Пісня Буджака	Річка – між морем і степоном
18	Миколаївська Інгулець	Кар'єри	Скіфи, степи	Марина Круть	Тиха вода широкого степу
19	Херсонська Конка	Меліорація	Затоплені села	Кримчацька пісня	Втрата і надія відродження
20	Крим Біюк- Карасу	Гідрокриза	Традиції кримських татар	Джамала – 1944	Вода – голос дому
21	Сумська Есмань	Торфовища	Кордонні землі	Понад полем іде чумаченько	Межа, але не бар'єр
22	Чернігівська Стрижень	Центр міста	Давня Русь	Дума (обр. Верьовки)	Струмок тисячоліття
23	Харківська Лопань	Урбаністичне навантаження	Харків на воді	Квітка Цісик	Міська культура і ріка
24	Луганська Айдар	Війна	Хутори, пам'ять	Бандура – інстр.	Біль і обітниця відновлення
25	Донецька Казенний Торець	Промисловість	Робітнича культура	Східнянська пісня	Вода в індустрії життя

Сценарій епізоду 1 “Ірпінь. Річка, яка стала обороною”

Заставка подкасту: легке дзюрчання води, пташиний спів, ніжна музика на тлі. Тривалість: 10 секунд.

Ведуча (спокійно, з глибокою увагою до слова):

Вітаю вас у подкасті «Історія на берегах» – де ми слухаємо не лише річки, а те, що вони нам шепочуть. Сьогодні ми рушаємо до річки, яку знає кожен киянин – але не кожен чув її історію. Це Ірпінь.

Не просто річка – а водна лінія оборони, межа між містом і лісом, тиха, покручена, незламна.

Екологічна рубрика – 3 хвилини

Фон: весняна мелодія, звуки жаб, шелест очерету.

Ірпінь – права притока Дніпра, довжина – понад 160 кілометрів. Бере початок у Житомирській області, тече через Київську і впадає в Київське водосховище. Річка тече мішаними лісами, болотистими заплавами, поміж соснових масивів. Природна, звивиста, колись – багата на джерела, рибу, водоплавних птахів.

Та у XX столітті Ірпінь кілька разів «випрямляли». Меліорації, дамби, спрямування русла – стандартна історія радянської гідроінженерії. Внаслідок цього значна частина заплав осушена, русло стало штучно прямим, а річка – повільнішою й мілкішою.

Екологи фіксують зниження рівня води, зменшення біорізноманіття, зникнення джерел. Проте останнє десятиліття дає надію: завдяки громадським ініціативам, річку поступово відновлюють. У Бучі, Ворзелі, Ірпені з’являються екостежки, очищують береги, висаджують вільхи. Знову з’являються видри, бобри, сірі чаплі.

Природа, якщо її не зупиняти, завжди повертається. Питання в тому, чи ми готові її почути.

Сторітелінгова частина – 10 хвилин

Музика: мелодія бандури, спокійна й простора. На тлі — тихий шум лісу.

Ведуча (з ледь помітною усмішкою):

Колись Ірпінь називали «річкою літописців». Бо тут, біля її берегів, ще в Х столітті згадується перша велика битва – між військами київського князя Ігоря та древлянами.

Так, саме ті самі древляни, які згодом убили Ігоря. І саме тут, за переказами, його військо натрапило на опір. Уявіть: болотиста місцевість, покручена річка, очерет – і тиша перед боєм.

Фон — загострення: барабани, ритм серця.

Археологи знаходять тут наконечники стріл, фрагменти амфор, кераміку Х–ХІІІ століть. Це був край кордонів – між Київською Руссю і землями північного Полісся.

У литовські часи річка ставала умовною межею між воєводствами. Тут зупинялись кур'єри, гінці, купці. Річка була орієнтиром – природним дороговказом.

Звук дзвону, перехід в інший темп – легший.

У ХІХ столітті Ірпінь стала дачною річкою. Саме сюди влітку приїжджали київські інтелігенти. У Бучі відпочивали родини Коцюбинського, Франка, Лесі Українки. Вони гуляли берегами, слухали жаб'яче крякання вечорами, збирали суниці.

– «Я ніколи не думала, що вода може бути така тиха», – писала Леся в одному зі своїх листів.

– «Але ця тиша – як сірий туман: ховає щось дуже давнє».

Пауза. Звук човна, легке дзюрчання.

Та справжнє випробування для Ірпеня прийшло у ХХ столітті. Радянська епоха принесла з собою ідею «керованої природи. Русло спрямували, береги зміцнили, притоки частково перекрили. Болота – осушили. Води стало менше, річка стала інженерним каналом.

Фон – ритмічні звуки машини, шум насоса.

Але... вона не зникла. Бо вода пам'ятає.

Звук удару – зміна тону. Фон: тривожна музика.

2022 рік. Повномасштабне вторгнення. Ірпінь – уже не просто річка, вона рубіж. Коли російські війська намагалися прорватися до Києва, саме річка

Ірпінь стала лінією оборони. Українські сили підірвали мости, відкрили шлюзи, і вода – затопила поле бою.

Річка, яку колись зупиняли дамбами, тепер сама зупинила наступ.

У цій воді було більше, ніж мул і очерет, у ній було життя.

Пауза. Звук кроків по воді. Голос жінки.

– «Ми ночували в підвалі, а вранці вийшли – і побачили, що вода знову тече... А з нею – лелека. Це було як знак».

– Марія, 67 років, Ірпінь.

Музика – світлі акорди, надія.

Сьогодні Ірпінь відновлюється. У прибережних парках – діти, на велодоріжках – молодь, у воді – знову бобри. І ця річка – вже не просто річка. Це символ стійкості. І лагідної сили.

Фінальна частина – 13-та хвилина. Фон: народна пісня «Ой там на горі», жіночий гурт із Київщини, акапельно.

Ведуча (м'яко, з паузами):

Малі річки як шрами. Вони зникають із мап, але залишаються на шкірі землі. Ірпінь – річка, що тримає пам'ять. Пам'ять про князів і письменників, про меліорації й оборону, про воду, яка ніколи не здається.

Це був подкаст «Історія на берегах». Зустрінемося там, де течія ще шепоче.

Заставка на завершення: дзвінкий плескіт, fade out.

Супровідний текст для радіопередачі розміщуваний на YouTube чи Spotify до епізоду подкасту “Історія на берегах” про річку Ірпінь

Назва епізоду: Ірпінь. Річка, яка стала обороною

Опис: У цьому епізоді подкасту «Історія на берегах» ми пливемо вздовж річки Ірпінь – однієї з найвідоміших малих річок України. Вона не просто тече поблизу Києва. Вона є свідком князівських битв, радянських меліорацій, і героїчного опору під час російського вторгнення в 2022 році.

Ірпінь – це:

- кров руської історії – битва з древлянами у X столітті;
- земля творчості – дім для Лесі Українки, Франка, Коцюбинського;
- річка спротиву – водна фортеця, що зупинила ворога на підступах до столиці.
- екосистема, яка відновлюється попри все.

У подкасті ви почуєте:

коротку екологічну довідку про сучасний стан річки;

розширену історичну оповідь;

голоси людей, які живуть поруч і відроджують її;

пісню, що звучить, як молитва до живої води.

Текст, дослідження, сценарій – Катерина Ряботинська
Маленька річка. Велика історія.

Сценарій епізоду 2 “Терса. Річка, що пам’ятає степ”

Заставка подкасту – тиха, глибока мелодія з елементами води, 10 сек
Ведуча (урівноваженим, замисленим тоном):

Вітаю вас у подкасті «Історія на берегах» – тут ми говоримо про малі річки України.

Річки, які живуть у тіні Дніпра й Дністра, але зберігають у собі пам’ять про цілий світ.

Сьогодні ми вирушаємо в Запорізький степ, до річки, що тече не гучно – а вперто. Це – Терса.

Пауза. Тихе дзюрчання води на фоні.

Річка, яка наче присіла на край українського ландшафту...

...але міцно вросла в його історію.

Екологічна рубрика: 3 хвилини

Ведуча (спокійно, фактологічно):

Терса – ліва притока Великої Білозерки, тече понад 150 кілометрів степами Дніпропетровщини й Запоріжжя.

Сьогодні її називають «сезонною» – бо влітку вона може майже повністю пересохнути.

Проте ще 100 років тому вона була глибокою, повноводною, з рибою, водопоями й зеленими берегами.

Але через меліорації та зарегулювання русла у 70–80-х роках ХХ століття річка втратила частину природного ходу. Замість вигинів – прямі канали. Замість багатого біорізноманіття – очерет і мул. Проте навіть у своєму знеможеному стані Терса – ключова для місцевої екосистеми. Вона напуває землю, підтримує мікроклімат, і дає прихисток лелекам, качкам, ондатрам.

Сьогодні громади сіл Водяне, Інженерне, Новополтавка намагаються відновити її – прибирають береги, захищають джерела, і вірять, що вода ще повернеться.

Сторітелінгова частина: до 10 хвилин

Мелодія бандури, легкий фон.

Ведуча (тепло, з відтінком ностальгії):

“Колись тут така вода була, що ми на плотах сплавлялися...” – згадує дід Микита з села Осипенко. Йому 83. Його очі пригадують більше, ніж фотоальбоми. Терса для нього – не просто річка. Це – дитинство. Це – кордон між пилом степу і світом, де можна зануритись у воду й забути спеку. Але якщо копнути глибше – Терса тримає ще глибшу історію.

Фон стихає, переходить у легке гудіння вітру степу.

Ведуча (інтригуюче, повільніше): Уздовж Терси пролягали старі козацькі шляхи. Це не був головний маршрут Запорозької Січі – але тут стояли зимівники. Малі укріплення, господарства, де козаки перезимовували, тримали худобу, сіяли жито й виховували синів. Назва “Терса” – можливо, тюркського походження: терсе, тобто «волога низина». Але в цій назві є й українська інтонація. М’якість. Гнучкість. У XIX столітті на берегах річки виникали колонії переселенців. Сюди прийшли болгари, німці, євреї, молдавани. І всі вони селилися біля води. Річка об’єднувала. Терса годувала людей: на її берегах прали, ловили рибу, купали дітей, проводили весілля. А ще – вона служила межевою лінією. На старих мапах видно: Терса – як розмежування громад. Наче жива межа, не адміністративна, а природна.

Фон – меланхолійна народна мелодія на скрипці.

У XX столітті Терса стала жертвою технічного прогресу. Русло спрямували, заболочені частини осушили. Сади вирости на місці лук. Але щось пішло не так. Земля виснажилась. Вода пішла. Тоді, у 90-х, Терса вже не була повноводною. Десятиліття зневаги далися взнаки. (Трохи емоційніше, з надією): Але пам’ять залишилась. “Я хочу, щоб мої онуки купались у Терсі, як я колись” – каже пані Ірина, вчителька з Новополтавки. І ця фраза – це вже не про минуле. Це – про шанс.

Про можливість відновити.

Завершення – 13 хвилин

Пісня «Ой, у лузі червона калина» – у виконанні фольклорного гурту з Бердянського району. 40 сек

Ведуча (на фоні музики, підсумок):

Малі річки – це не просто вода. Це – голос ландшафту. Якщо Терса ще тече – значить, ми ще пам'ятаємо. А якщо пам'ятаємо – можемо відродити.

Супровідний текст для радіопередачі розміщуваний на YouTube чи Spotify до епізоду подкасту “Історія на берегах” про річку Терса.

Назва епізоду: Терса. Річка, що пам'ятає степ

Опис: У цьому епізоді подкасту “Історія на берегах” ми вирушаємо до Запорізької області – на зустріч із річкою Терса. Скромна, сезонна, майже тиха... Вона зникає на мапах, але залишається в пам'яті людей. Чим була Терса для козаків, переселенців, дітей із сіл Осипенко, Новополтавка й Інженерне? Як радянські меліорації змінили її хід? І чи є в неї майбутнє?

Ми говоримо про: екологію степової річки; історію козацьких зимівників і багатонаціональних поселень уздовж Терси; голоси місцевих мешканців, які пам'ятають іншу річку; надію на її відновлення.

У фіналі епізоду – жива пісня з Запорізького краю. Бо навіть найменша річка має свій голос.

Текст, дослідження, сценарій – Катерина Ряботинська

Слухайте та відчуйте, як річка з історією стає річкою з майбутнім.

V. АНОТАЦІЯ

Дипломна робота присвячена дослідженню подкасту як сучасного формату журналістики в Україні на прикладі авторського аудіопроекту “Історія на берегах”. У центрі уваги – малі річки України як екосистеми, елементи культурної ідентичності, простори історичної пам’яті та джерела локального фольклору. Метою дослідження є створення журналістського аудіопроекту у форматі документального подкасту, що актуалізує проблему збереження малих річок України через засоби наративної журналістики та сучасні формати цифрового мовлення. У роботі проаналізовано теоретико-методологічні засади подкастингу, його жанрову специфіку, технічні особливості та інструменти взаємодії з аудиторією. Акцент зроблено на інтеграції журналістських стандартів із художніми засобами звукового оформлення, що забезпечує емоційне занурення слухача. Подкаст розглянуто як ефективний інструмент персоналізованої комунікації та збереження національної ідентичності в умовах цифрової трансформації медіасередовища. Особливу увагу приділено методиці створення контенту: підготовка кожного епізоду включає архівне дослідження, фіксацію живих голосів мешканців, аудіодизайн і фінальний монтаж. Такий підхід дозволяє формувати автентичний, глибокий медіапродукт, що поєднує публічну історію з інтимністю аудіоспілкування.

Ключові слова: аудіоформат, документалістика, екологія, журналістика, культурна пам’ять, малі річки, подкастинг, соціальні комунікації, сталий розвиток, сторітелінг.

Abstract

The thesis is devoted to the study of podcasting as a modern format of journalism in Ukraine using the author's audio project "History on the Shores". The focus is on the small rivers of Ukraine as ecosystems, elements of cultural identity, spaces of historical memory and sources of local folklore. The aim of the study is to create a journalistic audio project in the format of a documentary podcast, which actualizes the problem of preserving small rivers of Ukraine through the means of narrative journalism and modern formats of digital broadcasting. The paper analyzes the theoretical and methodological principles of podcasting, its genre specificity, technical features and tools for interacting with the audience. The emphasis is on the integration of journalistic standards with artistic means of sound design, which ensures the emotional immersion of the listener. The podcast is considered as an effective tool for personalized communication and preserving national identity in the conditions of digital transformation of the media environment. Special attention is paid to the content creation methodology: the preparation of each episode includes archival research, recording of the residents' live voices, audio design, and final editing. This approach allows for the formation of an authentic, deep media product that combines public history with the intimacy of audio communication.

Keywords: audio format, documentary, ecology, journalism, cultural memory, small rivers, podcasting, social communications, sustainable development, storytelling.